

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VII./2018
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 646/2017
populárny názov	odôvodnenie rozhodnutia o vzatí do väzby
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí odpovedať na každý argument v podaní obvineného, ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia o väzbe, sudca sa však musí vysporiadať s konkrétnymi skutočnosťami v ňom uvedenými, ktoré sú spôsobilé spochybníť existenciu nevyhnutných podmienok na zákonné pozbavenie osobnej slobody. Pritom argumenty súdu za a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci.
skutkový stav a základné fakty	Uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 646/2017 z 25. októbra 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu a napadnutým uznesením krajského súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť odmietol. Z vyjadrenia krajského súdu z 22. novembra 2017 (ďalej len „vyjadrenie krajského súdu“), ktoré bolo ústavnému súdu doručené 27. novembra 2017, vyplýva, že podľa názoru krajského súdu k namietanému porušeniu označených práv nedošlo. Krajský súd poukázal na to, že aj keď do obsahu práva na preskúmanie zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru patrí právo na rozhodnutie, v ktorom súd uvedie dostatočné a relevantné dôvody (napríklad I. ÚS 67/2016, IV. ÚS 541/2013), súd nemusí odpovedať na každý argument v podaní obvineného, ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia o väzbe, musí sa ale vysporiadať s konkrétnymi skutočnosťami v ňom uvedenými, ktoré sú spôsobilé spochybníť existenciu nevyhnutných podmienok zákonného pozbavenia osobnej slobody (napr. IV. ÚS 541/2013, III. ÚS 258/2016, I. ÚS 241/2007, I. ÚS 487/2015, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Boicenco proti Moldavsku z 11. 7. 2006, Ignatenco proti Moldavsku, z 8. 2. 2011, Michalko proti Slovensku z 21. 12. 2010).

	<p>Podľa § 72 ods. 2 tretej vety zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) o väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. Súd alebo sudca pre prípravné konanie nie je viazaný dôvodmi väzby, ktoré navrhol prokurátor, a už vôbec nie dôvodmi väzby, ktoré v konaní sťažovateľa pri zadržaní videl policajť. To, že policajť pri zadržaní videl v správaní sťažovateľa dôvody vyplývajúce z § 71 ods. 1 Trestného poriadku, a nie dôvody podľa § 71 ods. 3 Trestného poriadku, aké v správaní sťažovateľa videl súd, nemôže mať za následok nezákonnosť zadržania sťažovateľa ani nezákonnosť väzby sťažovateľa, o ktorej rozhodol sudca pre prípravné konanie.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sa stotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí odpovedať na každý argument v podaní obvineného, ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia o väzbe, sudca sa však musí vysporiadať s konkrétnymi skutočnosťami v ňom uvedenými, ktoré sú spôsobilé spochybnit' existenciu nevyhnutných podmienok na zákonné pozbavenie osobnej slobody. Pritom argumenty súdu za a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (napr. II. ÚS 522/2014-14). Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že znalkyňa opakovane predvolávala sťažovateľa na vyšetrenie duševného stavu, avšak bezúspešne. Sťažovateľovi bolo prostredníctvom hliadky Obvodného oddelenia Policajného zboru Stropkov napokon doručené predvolanie na 19. júl 2017, pričom sťažovateľ svoju neúčasť na vyšetrení zdôvodnil práceneschopnosťou a zároveň uviedol, že nemá povolené vychádzky, a tak by porušil liečebný plán. Ošetrojúci lekár sťažovateľa na dopyt znalkyne uviedol, že zdravotný stav sťažovateľa mu umožňuje bezproblémové vychádzky a nemusí o ne vôbec žiadať.</p> <p>Na základe správania sa obvineného dospel krajský súd k záveru, že nedostavenie sa obvineného na vyšetrenie pred znalkyňu je z jeho strany urobené úmyselne. Nemožno dať za pravdu obhajobe, že v konaní policajťov boj porušený Trestný poriadok. Evidentne je zrejme, že obvinený mal súhlas probačného a mediačného úradníka na to, aby opustil bydlisko za účelom vyšetrenia znalkyňou. Ani tá skutočnosť, že na obvodnom oddelení pracuje jeho manželka, ku ktorej má zákaz sa priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov nevylučuje tú skutočnosť, aby vyšetrenie bolo urobené v inej kancelárii, ako v kancelárii, v ktorej pracuje bývalá manželka obvineného. Je teda zrejme, že obvinený nepreberal zásielky a nerešpektoval príkazy orgánov činných v trestnom konaní a súdu alebo inak vedome maril vykonanie nariadených úkonov. Vzhľadom na tieto skutočnosti preto je správne a zákonné rozhodnutie Okresného súdu Svidník, sudcu pre prípravné konanie, keď obvineného v zmysle § 71 ods. 3 písm. a) Tr. vzal poriadku do väzby.</p> <p>Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu existenciu väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku dostatočne odôvodnil a s argumentmi odôvodňujúcimi väzbu sťažovateľa sa vysporiadal ústavne konformným spôsobom. Ústavný súd sa taktiež stotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku o väzbe koná a rozhoduje výlučne súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. Z uvedeného vyplýva, že súd pri rozhodovaní o väzbe a pri vymedzení dôvodov väzby nemôže byť viazaný ani názorom policajťa. Prokurátorka, ktorá podala návrh na vzatie sťažovateľa do väzby, nebola právoplatne vylúčená z vykonania úkonov v trestnom konaní. Ústavný súd poukazuje aj na vyjadrenie predsedu senátu krajského súdu z 20. novembra 2017, ktorý uviedol, že z § 32 ods. 4 Trestného poriadku je zrejme, že aj za situácie, keď bola námietka zaujatosti vznesená, táto námietka bráni len meritórnemu rozhodnutiu. Návrh na vzatie do väzby sa však za meritórne rozhodnutie nepovažuje a s poukazom na už uvedené je zrejme, že v konečnom dôsledku o vzatí, resp. nevzatí obvineného do väzby rozhoduje</p>

	<p>výlučne súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie. K námietke sťažovateľa vo vzťahu k „ex post“ odôvodneniu rozhodnutia o väzbe sťažovateľa obsiahnutého vo vyjadrení krajského súdu, ústavný súd uvádza, že v predmetnom vyjadrení krajského súdu sa nenachádza „ex post“ odôvodnenie existencie väzobných dôvodov, ale podrobné vyjadrenie krajského súdu k námietkam sťažovateľa, ktoré krajský súd nepovažoval za zásadné a spôsobilé spochybníť existenciu nevyhnutných podmienok zákonného pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa. Ako už ústavný súd uviedol, krajský súd vo svojom napadnutom uznesení dostatočne vyčerpávajúco odôvodnil dôvodnosť väzby sťažovateľa. Vo vzťahu k existencii nevyhnutných podmienok na zákonné pozbavenie osobnej slobody sťažovateľa a s tým spojenou zásadnou žiadosťou sťažovateľa, ktorá sa v petite sťažnosti odzrkadlila v podobe návrhu, aby ústavný súd po zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu rozhodol o prepustení sťažovateľa na slobodu, ústavný súd konštatuje, že za daných okolností nevidí ústavnoprávny dôvod na zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu z naznačených dôvodov, keďže sťažovateľ bol ako je už uvedené, uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 162/2017 zo 17. januára 2018 prepustený z väzby na slobodu, pričom väzba bola sťažovateľovi nahradená prijatím písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka a zároveň boli uložené primerané obmedzenia.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosti sa nevyhovuje.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	II. ÚS 522/2014-14
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	väzba-dôvody väzby rozhodnutie-odôvodnenie

spisová značka	III. ÚS 662/2017
populárny názov	vrátenie súdneho poplatku za podanie odporu
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov</p>
analytická právna veta	<p>Povinnosť súdu nájsť právo neznamená len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnou právnou normou sledované. Pokiaľ je peňažná platba za súdny poplatok chápaná ako istý ekvivalent činnosti orgánu štátu alebo iného verejnoprávneho subjektu, a k takej činnosti nedošlo, nedošlo ani k (úplnému) spotrebovaniu zložených súdnych poplatkov a naplneniu ich účelu, a preto by mali byť obom stranám sporu vrátené. Pojem vyberanie súdnych poplatkov v sebe zahŕňa aj ich vrátenie, a to aj v prípade, ak právna úprava explicitne neupravuje pojem vracania súdneho poplatku.</p>

<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Voči sťažovateľke ako žalovanej sa na okresnom súde viedlo konanie, v ktorom sa spoločnosť I. domáhala zaplatenia sumy 247 650,14 € s príslušenstvom. Okresný súd na podklade podanej žaloby vydal 14. októbra 2015 platobný rozkaz, proti ktorému sťažovateľka podala odpor a súčasne zaplatila súdny poplatok za odpor vo výške 14 859 €. Podaním doručeným okresnému súdu 22. novembra 2016, t. j. ešte pred začatím pojednávania vo veci samej vzala žalobkyňa žalobu späť z dôvodu uzavretia mimosúdnej dohody so sťažovateľkou, žiadala konanie zastaviť a vrátiť im zaplatené súdne poplatky. Okresný súd uznesením z 29. novembra 2016 (ďalej aj „prvé uznesenie“) zastavil konanie, rozhodol o trovách konania a o vrátení súdneho poplatku žalobkyni. O návrhu na vrátenie zaplateného súdneho poplatku za odpor sťažovateľke však nerozhodol. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na § 18f zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), z ktorého mu vyplynulo, že toto ustanovenie ho neoprávňuje na vrátenie súdneho poplatku za podaný odpor. Podľa jeho názoru slovné vyjadrenie daného ustanovenie obsahuje úpravu postupu súdu pri vyberaní súdnych poplatkov, nie pri jeho vrátení. Z uvedeného dôvodu uzavrel, že „... ani toto ustanovenie a ani žiadne iné ustanovenie zákona... o súdnych poplatkoch neumožňuje, resp. neukladá súdu povinnosť súdny poplatok za podaný odpor vrátiť“, a preto o ňom nerozhodol.</p> <p>Sťažovateľka (i žalobkyňa, pozn.) podaním z 19. decembra 2016 požiadala o opravu chýb a zrejmych nesprávností vrátane doplnenia výrokovej časti prvého uznesenia o výrok, v ktorom súd rozhodne o nároku na vrátenie súdneho poplatku za odpor. Okresný súd v poradí druhým uznesením z 2. marca 2017 (ďalej aj „druhé uznesenie“) opravil výrok uznesenia o vrátení súdneho poplatku za podanú žalobu v súlade s návrhom žalobkyne. Návrh sťažovateľky na doplnenie uznesenia o výrok o vrátení súdneho poplatku za odpor však zamietol, s tým, že zákon mu neumožňoval rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku za odpor samostatným výrokom. Pritom zopakoval argumentáciu uvedenú v prvom uznesení a doplnil, že použitie analógie je v odvetví správneho a finančného práva vylúčené. Slovom okresného súdu „Použitie analógie legis vo finančných vzťahoch štátu v neprospech štátneho rozpočtu nie je prípustné. Vo verejnom práve založiť existenciu finančno-právneho nároku voči orgánu štátnej správy analógiou iuris je vylúčené...“. Proti výroku druhého uznesenia o zamietnutí jej návrhu na opravu prvého uznesenia sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie okresného súdu v napadnutom výroku potvrdil.</p> <p>Sťažovateľka je toho názoru, že nerozhodnutím o (ne)vrátení súdneho poplatku za odpor vo výroku prvého uznesenia a následným zamietnutím jej žiadosti o doplnenie prvého uznesenia porušil okresný súd a v nadväznosti naň i krajský súd ako súd odvolací jej právo na prístup k súdu, ako aj právo na účinný prostriedok nápravy. Tohto porušenia sa všeobecné súdy dopustili podľa jej názoru tým, že zahrnuli rozhodnutie o nevrátení súdneho poplatku za odpor výlučne do odôvodnenia uznesenia, voči ktorému nie je možné podať opravný prostriedok. Zároveň tým okresný súd znemožnil sťažovateľke podať voči rozhodnutiu účinný opravný prostriedok a preskúmať správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie.</p> <p>Sťažovateľka „Nevidí dôvod na to, aby po zastavení konania v dôsledku mimosúdnej dohody sa Žalobcovi poplatok za podanie žaloby vrátil (krátený podľa zákona o 1 %, t.j. vo výške 99 %), avšak Sťažovateľovi za takého istého stavu by mal zaplatený poplatok za odpor prepadnúť v prospech štátu. Takéto usporiadanie odporuje nielen princípu racionálneho zákonodarcu, ale aj princípu rovnosti zbraní, rovnosti strán pred zákonom, nediskriminácií podľa procesného postavenia, samotnej logike veci či spravodlivému súdному procesu ako takému.“ Ďalej sťažovateľka v podstatnej časti svojej sťažnosti odôvodňujúcej porušenie jej práv argumentuje arbitrárnosťou a nelogickosťou výkladu právnej úpravy zákona o súdnych poplatkoch všeobecnými súdmi. Cíti sa byť poškodená tým, že bola pripravená o zložený, no nespotrebovaný poplatok za odpor v nie</p>
--	--

	<p>zanedbateľnej výške, a to výlučne z titulu zmeny právnej úpravy súdnych poplatkov za odpor, paradoxne takej, ktorá ho úplne vypustila.</p> <p>V tejto súvislosti poukázala a porovnala právnu úpravu súdneho poplatku za odpor účinnú k 30. júnu 2016 so zmenenou právnou úpravou problematiky súdnych poplatkov účinnou od 1. júla 2016. Zdôraznila, že súdny poplatok za odpor proti platobnému rozkazu bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zo zákona vypustený a v nových súdnych konaniach začatých podľa Civilného sporového poriadku sa už nevyrubuje. Okrem toho poukázala i na to, že podľa prechodného ustanovenia § 18f zákona o súdnych poplatkoch sa z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. júna 2016 vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. júna, i keď sa stanú splatnými po 1. júli 2016.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné poukázať na účel a zmysel súdnych poplatkov, ktorým je aspoň čiastočná úhrada nákladov spojených so súdnym konaním zo strany účastníkov konania. Zákon o súdnych poplatkoch, ktorý túto problematiku komplexne upravuje, je v zásade postavený na myšlienke, že poplatok znáša ten, kto činnosť súdu žiada alebo kto z nej má prospech. V tomto smere možno súdny poplatok chápať ako poplatok za službu, ktorej vykonanie účastník konania od súdu očakáva.</p> <p>Pre súdne poplatky je charakteristická istá fázovosť zodpovedajúca tomuktorému štádiu súdneho procesu. Ide jednak o fázu vyrubovania súdneho poplatku za jednotlivé úkony alebo konania (§ 1), po nej nasleduje fáza zloženia súdneho poplatku zo strany poplatníka (§ 9) a napokon fáza spotrebovania súdneho poplatku, (a to úplného ak súdne konanie dospeje až do štádia rozhodnutia vo veci samej alebo čiastočného ak konanie týmto spôsobom neskončí). Ak sa teda rozvinie súdny proces v jeho celosti až do právoplatného rozhodnutia v merite veci, dochádza k dôvodnému spotrebovaniu zaplateného súdneho poplatku, pretože súdu vznikli s takýmto konaním náklady. Zákon o súdnych poplatkoch pamätá i na situácie, keď sa súdne konanie ukončí ešte vo fáze, keď napr. zo strany súdu nebolo potrebné vykonať žiaden úkon (napr. ak účastníci konania vyriešia spornú vec mimosúdnu dohodou potom, čo bol návrh na začatie konania podaný, a to bez ingerencie súdu). V takýchto prípadoch prichádza do úvahy aplikácia ustanovení o vrátení súdneho poplatku. Ide o viaceré špecifické situácie (§ 11), z ktorých ústavný súd pre potreby posúdenia ústavnej sťažnosti príkladmo uvádza zastavenie konania, odmietnutie podania, späťvzatie žaloby pred prvým pojednávaním, keď sa účastníkom konania vracia späť súdny poplatok krátený o 1 % (§ 11 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch). Rovnako je potrebné spomenúť situáciu, keď účastníci skončia konanie schválením súdneho zmiernu do začiatku prvého pojednávania vo veci samej. V takom prípade sa im vráti 90 % zaplatených súdnych poplatkov, a ak konanie takýmto spôsobom skončia po začatí pojednávania, vráti sa im 50 % zaplatených súdnych poplatkov (§ 11 ods. 7 zákona o súdnych poplatkoch). Výška zaplateného súdneho poplatku, ktorý sa má poplatníkovi vrátiť späť závisí od toho v akom štádiu súdneho konania nastane skutočnosť, s ktorou je spojené vrátenie súdneho poplatku. Dôvodnosť popísanej právnej úpravy tkvie v tom, že súdu v takýchto prípadoch nevznikli v súvislosti so súdnym konaním náklady, resp. ak nejaké vznikli, tie sú pokryté časťou zaplateného súdneho poplatku, ktorý sa späť nevracia (§ 11 ods. 4). Okrem toho, vracanie súdneho poplatku možno v tomto kontexte chápať ako motivačný prostriedok k tomu, aby účastníci konania v akomkoľvek štádiu sporu prejavili záujem o (napr. zmierlivé) skončenie konania a pritom neprišli o poplatok, ktorý zaplatili za vopred mienenú „službu“.</p> <p>V prípade, v ktorom sa o ústavnú ochranu uchádza sťažovateľka, poplatkovú povinnosť znášal navrhovateľ poplatkového úkonu (žalobkyňa) a následne i odporca (sťažovateľka) za odpor podaný proti platobnému rozkazu. Následne došlo k späťvzatiu žaloby v celom rozsahu. Sporové strany boli teda v rovnakom postavení, keď obe zložili súdne poplatky za úkony, ktoré od súdu žiadali (za žalobu a za odpor). K späťvzatiu žaloby došlo ešte pred prvým pojednávaním vo veci. Okresnému súdu tak okrem rozhodnutia o zastavení konania žiadne</p>

náklady spojené so súdnym konaním nevznikli. Žalobkyni sa súdny poplatok po zastavení konania vrátil späť krátený o 1 % (§ 11 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch), sťažovateľke však za tej istej situácie súdny poplatok vrátený nebol (v dôsledku zmeny právnej úpravy, ktorá súdny poplatok za odpor vypustila a v nadväznosti naň vypustila aj ustanovenie o jeho vrátení). Podstatné však je, že rovnako ako v prípade žalobkyne ani v prípade sťažovateľky nedošlo k úplnému spotrebovaniu zloženého súdneho poplatku, napriek tomu malo zastavenie konania pre obe strany sporu odlišné následky prejavujúce sa v ich majetkovej sfére.

Ústavný súd považuje za potrebné zhrnúť právnu úpravu vzťahujúcu sa na vec sťažovateľky a zrekapitulovať, že odpor podala 28. októbra 2015, t. j. súdny poplatok jej bol vyrubený podľa v tom čase účinného zákona o súdnych poplatkoch (ďalej aj „predchádzajúca právna úprava“). Podľa poznámky k položke 1 prílohy tohto zákona (sadzobník súdnych poplatkov), konkrétne podľa bodu 5 platilo, že „Podľa položky 1 písmena a) sa platí poplatok pri návrhu na vydanie platobného rozkazu. Podľa § 11 odseku 9 sa „poplatok za odpor vráti, ak sa návrh na začatie konania vzal späť pred začatím pojednávania vo veci samej alebo konanie sa zastavilo pred začatím pojednávania vo veci samej. Pri nezaplatenom poplatku súd poplatok nevyberie a uznesenie o uloženej povinnosti zaplatiť poplatok v celom rozsahu zruší.“

K späťvzatiu žaloby zo strany žalobkyne došlo 22. novembra 2016 a v nadväznosti na tento úkon okresný súd zastavil konanie uznesením z 29. novembra 2016. Od 1. júla 2016 sa už citovaná predchádzajúca právna úprava týkajúca sa súdneho poplatku za odpor zmenila. V zmysle poznámky k položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov bod 5 zákona o súdnych poplatkoch účinného od 1. júla 2016 (ďalej aj „nová právna úprava“) „Podľa položky 1 písmena a) sa platí poplatok aj vtedy, ak má súd o žalobe rozhodnúť vydaním platobného rozkazu alebo európskeho platobného rozkazu.“ Z tohto znenia vyplýva, že poplatok za vydanie platobného rozkazu zostal zachovaný, avšak súdny poplatok za odpor proti platobnému rozkazu bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zo zákona o súdnych poplatkoch vypustený a ďalej sa nevyrubuje. Podstatnejšie pre vec však je, že v nadväznosti na uvedené bol zo zákona o súdnych poplatkoch vypustený aj § 11 ods. 9, ktorý pôvodne upravoval vrátenie súdneho poplatku za odpor.

Nová právna úprava teda vrátenie súdneho poplatku zloženého podľa predchádzajúcej právnej úpravy explicitne neupravuje. Obsahuje však intertemporálne ustanovenie k úpravám účinným od 1. júla 2016 (§ 18f), v znení: „Z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. júna 2016 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. júna 2016, i keď sa stanú splatnými po 1. júli 2016.“

Všeobecné sudy interpretovali citované prechodné ustanovenie doslovne, a to tak, že zákon o súdnych poplatkoch ráta iba s „vyberaním“ súdnych poplatkov a keďže ich „vrátenie“ zákon vyslovene neupravuje, nebolo možné rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku za odpor. Sťažovateľka je, naopak, toho názoru, že práve intertemporálne ustanovenie oprávňovalo všeobecné sudy k tomu, aby o vrátení súdneho poplatku za odpor rozhodli, a to s poukazom na predchádzajúcu právnu úpravu. V posudzovanom prípade tak ide o „spor“ o výklad a aplikáciu práva (zákona), ktorý podľa názoru ústavného súdu dosahuje ústavnoprávny rozmer, pretože sa vo svojich dôsledkoch (negatívne) prejavil v majetkovej sfére sťažovateľky, ktorá v dôsledku zmeny právnej pravy prišla o zložený súdny poplatok, ktorého vrátenie s prihliadnutím na predchádzajúcu právnu úpravu legitímne očakávala.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom,

ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

S ohľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že všeobecné súdy rešpektujúc jazykové vyjadrenie prechodného ustanovenia, posúdili problematiku vrátenia súdneho poplatku za odpor prísne formalisticky, bez toho, aby zohľadnili zmysel a účel zákona o súdnych poplatkoch. Rovnako opomenuli vziať do úvahy spôsob, akým bol konkrétny súdny poplatok za odpor upravený v predchádzajúcej právnej úprave (vyrubovanie, zloženie, spotrebovanie, vracanie) ako i to, že nová právna úprava už tento súdny poplatok nepozná. Inými slovami, pokiaľ by bola predchádzajúca právna úprava naďalej účinná, súdny poplatok za odpor zložený sťažovateľkou by jej bol vrátený ako nespotrebovaný a pokiaľ by sa konanie začalo podľa novej právnej úpravy, sťažovateľke by už súdny poplatok za odpor vyrubený nebol. Za súčasnej situácie však sťažovateľka prišla o sumu (nespotrebovaného) súdneho poplatku vo výške 14 710,41 €, a to iba v dôsledku zmeny právnej úpravy, ktorá o vrátení súdneho poplatku za odpor „mlčí“ (a ktorá s jeho vyrubovaním do budúca už ani neráta).

Postup všeobecných súdov spočívajúci v tom, že za rovnakej procesnej situácie rozhodli o zložených súdnych poplatkoch rozdielne, teda, že žalobkyni súdny poplatok vrátili a o poplatku zloženom sťažovateľkou nerozhodli v dôsledku absencie slovného vyjadrenia v texte právnej normy, založil stav, ktorý podľa názoru ústavného súdu nezodpovedá spravodlivému usporiadaniu vzťahov. Uvedené platí o to viac, že zloženiu súdneho poplatku nezodpovedalo „protiplnenie“ zo strany orgánu štátu, a štát si ho ponechal odôvodňujúc túto zrejmu nespravodlivosť tým, že nová právna úprava „vracanie“ súdnych poplatkov explicitne neupravuje.

Za tejto situácie nemožno intertemporálne ustanovenie novej právnej úpravy vykladať inak ako tak, že pojem vyberanie súdnych poplatkov v sebe zahŕňa aj ich vracanie, a preto sa mal sťažovateľke súdny poplatok za odpor vrátiť podľa predchádzajúcej právnej úpravy s poukazom na prechodné ustanovenie § 18f novej právnej úpravy. Iba takáto konštrukcia zodpovedá spravodlivému usporiadaniu vzťahov. Keďže tak všeobecné súdy neurobili, vyložili § 18f novej právnej úpravy v rozpore s jeho zmyslom, účelom, ako aj logikou veci.

Sťažovateľka namietala i porušenie čl. 13 dohovoru, podľa ktorého každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv zaručených dohovorom (rozsudok z 27. 4. 1988 vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, séria A, č. 131). Z citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva zrejma súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami zaručenými dohovorom. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení práva sťažovateľky zaručeného čl. 6 ods. 1, zároveň konštatuje, že krajský súd nenaplnil ani obsah práva sťažovateľkou namietaného čl. 13 dohovoru. Krajský súd totiž pri preskúmaní uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľky na opravu, resp. doplnenie uznesenia o výrok o vrátení zloženého súdneho poplatku za odpor odoprel opravnému prostriedku sťažovateľky charakter účinného právneho prostriedku nápravy porušenia práva na spravodlivé súdne konanie. Preto ústavný súd rozhodol, že i právo sťažovateľky na účinný prostriedok nápravy zaručené čl. 13 dohovoru bolo uznesením krajského súdu porušené.

	<p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru uznesením Krajského súdu porušené bolo.</p> <p>Uznesenie Krajského súdu zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Krajský súd je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania v sume 374,81 eur.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06 ESELP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, č. 9659/82 z 27. 4. 1988
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	žaloba-späťvzatie poplatok-súdny odpor zmena právnej úpravy

spisová značka	III. ÚS 695/2017
populárny názov	odôvodnenie rozhodnutia v konkurznom konaní
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Aj rozhodnutie vydané v konkurznom konaní tak musí v odôvodnení spĺňať požiadavky kvality dané základným právom účastníka konania na súdnu ochranu i jeho právom na spravodlivé súdne konanie. V opačnom prípade totiž odôvodnenie takéhoto rozhodnutia nedáva účastníkovi konania dostatočnú odpoveď na otázku priamo súvisiacu s poskytovanou súdnu ochranou.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol napadnutým uznesením odvolaný z funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti SLOPHARMA, a.s., (ďalej len „úpadca“), z dôvodu, že zásadným spôsobom porušil povinnosti správcu v konkurznom konaní. Sťažovateľ okresnému súdu vyčíta, že v rámci napadnutého uznesenia sa s relevantnými otázkami nevysporiadal ústavne udržateľným spôsobom a svoj právny názor dostatočne a ústavne akceptovateľným spôsobom neodôvodnil. Sťažovateľ ďalej namietol, že napadnuté uznesenie je arbitrárne. Vo vzťahu k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uviedol, že ak okresný súd v napadnutom uznesení konštatoval zásadné porušenie povinnosti sťažovateľa ako správcu v konkurznom konaní, v odôvodnení napadnutého uznesenia mal poskytnúť zrozumiteľnú odpoveď na podstatnú otázku, či v danom prípade došlo alebo nedošlo k zániku účasti veriteľa v konkurznom konaní vo väzbe na úhradu prihlásenej pohľadávky a s tým

	<p>súvisiacu povinnosť sťažovateľa ako správcu pripustiť alebo nepripustiť účasť takého (bývalého) veriteľa na prvej schôdzi veriteľov. Vo vzťahu k porušeniu základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „... vydanie napadnutého uznesenia bez nariadenia pojednávania, a teda bez prerokovania veci v prítomnosti sťažovateľa ako účastníka konania, pri absencii formulácie dôvodu, pre ktorý Okresný súd Bratislava I nepovažoval nariadenie pojednávania za potrebné, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením</p> <p>Ústavný súd predovšetkým uvádza, že výklad a používanie jednotlivých ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Interpretáciou a používaním týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že poskytuje v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti na účely zabezpečenia spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012). Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).</p> <p>Aj rozhodnutie vydané v konkurznom konaní tak musí v odôvodnení spĺňať požiadavky kvality dané základným právom účastníka konania na súdnu ochranu i jeho právom na spravodlivé súdne konanie. V opačnom prípade totiž odôvodnenie takéhoto rozhodnutia nedáva účastníkovi konania dostatočnú odpoveď na otázku priamo súvisiacu s poskytovanou súdnou ochranou. Z ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu však zároveň vyplýva, že tejto povinnosti nezodpovedá povinnosť súdu vysporiadať sa s každým argumentom strany a dať naň podrobnú a vyčerpávajúcu odpoveď.</p> <p>Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadal so základnou otázkou, či úhradou pohľadávky jedného veriteľa (Centrálny depozitár cenných papierov SR, a.s.) v celom rozsahu druhým veriteľom (AVI DICHTER, s.r.o.) za súčasného súhlasu úpadcu s takýmto postupom dochádza alebo nedochádza k zániku účastníctva takto uspokojeného veriteľa (Centrálny depozitár cenných papierov SR, a.s.) v konkurznom konaní, a to vo väzbe na § 27 ods. 1 písm. g) zákona o konkurze a reštrukturalizácii, v zmysle ktorého: „Postavenie účastníka veriteľovi zanikne v rozsahu ním prihlásenej pohľadávky alebo jej dotknutej časti g) dňom zániku pohľadávky.“</p> <p>Vzhľadom na uvedené predmetom skúmania ústavného súdu bolo to, či absenciou akejkoľvek úvahy okresného súdu v naznačenom smere mohlo dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľa. Inak povedané, ústavný súd skúmal, či napadnutým uznesením okresný súd poskytol sťažovateľovi spravodlivú súdnu ochranu pri rešpektovaní materiálnej rovnosti všetkých veriteľov v reštrukturalizačnom konaní (I. ÚS 311/2014).</p> <p>Na účely posúdenia ústavnej súladnosti napadnutého uznesenia okresného súdu</p>

aj vo väzbe na citované judikatórne východiská sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie sa na svojich približne 4 stranách zaoberá chronológiou konkurzného konania a citáciou príslušnej právnej úpravy, no neobsahuje jediná zmienku, resp. právnu úvahu vo vzťahu k námietkam sťažovateľa uvedeným v sťažnosti. Okresný súd v bode 10 odôvodnenia napadnutého uznesenia len stroho konštatuje: „Súd je názoru, že Správca zásadným spôsobom porušil povinnosti správcu v konkurznom konaní, a to tak, že porušil práva veriteľa CDCP na účasť na schôdzi veriteľov v súlade s § 35 ods. 2, pričom týmto úkonom neprimerane zvýhodnil veriteľa AVI DICHTER, s.r.o., ktorý tak ostal jediným oprávneným na hlasovanie na prvej schôdzi veriteľov.“ Okresný súd však nedáva odpoveď na právne pomerne zásadnú otázku, či úhradou pohľadávky veriteľa Centrálného depozitára cenných papierov SR, a.s., došlo alebo nedošlo zároveň ex lege k zániku jeho účastníctva v konkurznom konaní, s ktorým je spojené tiež právo účasti na prvej schôdzi veriteľov v zmysle § 35 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Okresný súd síce naznačuje, že v dôsledku konania sťažovateľa došlo k porušeniu práv jedného veriteľa, a tak k zvýhodneniu druhého veriteľa, no takéto konštatovanie je jednak nedostatočné bez poskytnutia ústavne uspokojivej odpovede na už uvedenú otázku týkajúcu sa zániku postavenia veriteľa ako účastníka konkurzného konania a zároveň pôsobí zmätočne, keďže sa vôbec nijako nezaobrá tým, že úhradou veriteľa AVI DICHTER, s.r.o., v prospech veriteľa Centrálného depozitára cenných papierov SR, a.s., dochádza k uspokojeniu celej prihlásenej pohľadávky veriteľa Centrálného depozitára cenných papierov SR, a.s., a teda k naplneniu základného účelu zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorým je uspokojovanie veriteľov. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je možné vyčítať, v čom by malo znevýhodnenie už v celom rozsahu uspokojeného veriteľa vlastne spočívať a v akom smere by sa pre zmenu zlepšilo postavenie druhého veriteľa, ktorý so súhlasom úpadcu takúto úhradu vykonal.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením

Podľa § 197 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v konaní podľa zákona koná a rozhoduje jediný sudca. Pojednávanie súd nariaďuje len vtedy, ak to pokladá za potrebné.

Ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že spôsob výkladu a aplikácie § 197 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v konkurznom konaní má priamu súvislosť s uplatnením základných práv účastníka súdneho konania, tak ako ich upravuje ústava v čl. 46 ústavy až čl. 48 ústavy a dohovor v čl. 6 ods. 1, pričom proti rozhodnutiu okresného súdu o odvolaní sťažovateľa z pozície správcu konkurznej podstaty úpadcu neexistuje účinný opravný prostriedok dostupný účastníkovi súdneho konania (m. m. IV. ÚS 296/09).

Z citovaných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii je nepochybné, že z hľadiska posúdenia otázky, či sa bude konať a rozhodovať v rámci pojednávania alebo bez jeho nariadenia, zákon považuje za právne relevantné objektívne zváženie potreby jeho nariadenia súdom. Vychádza pritom zrejme z prezumpcie obsahu § 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého ak sa úpadok dlžníka rieši spôsobom ustanoveným týmto zákonom, súd, správca a veriteľský výbor postupujú pri riešení úpadku dlžníka tak, aby dosiahli pre veriteľov čo najvyššiu mieru uspokojenia ich pohľadávok.

Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu konštatuje, že v žiadnej jeho časti neexistuje zmienka o posúdení splnenia podmienok rozhodnúť vo veci bez nariadenia pojednávania (resp. o posúdení potreby jeho nariadenia, resp. nenariadenia). Rozhodnutie o tom, či vo

	<p>veci odvolania správcu z jeho funkcie bude všeobecný súd rozhodovať s nariadením alebo bez nariadenia pojednávania, na ktoré predvolá účastníkov, je podľa názoru ústavného súdu vecou úvahy všeobecného súdu, v rámci ktorej zohľadňuje konkrétne okolnosti prípadu. Na druhej strane je však žiaduce, aby tento postup príslušný všeobecný súd účastníkom konania odôvodnil. Za významnejšiu v okolnostiach prípadu však považuje ústavný súd skutočnosť, že rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, na ktorom by sa sťažovateľ (a ostatní účastníci konania) mohol k veci vyjadriť, prichádza do úvahy iba v prípade, ak takýto postup bez akýchkoľvek pochybností nebude na ujmu procesným právam účastníkov a ich právu na spravodlivé súdne konanie. Z uvedeného dôvodu je podľa názoru ústavného súdu v súlade s požiadavkou vyplývajúcou z čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nariadiť súdom vo veci pojednávanie, na ktoré riadne predvolá dotknutých účastníkov (sťažovateľa) a na ktorom poskytne takémuto účastníkovi priestor na zaujatie jeho stanoviska k samotnému návrhu i k vyjadreniam ostatných účastníkov. Iba takýmto postupom príslušného všeobecného súdu môže byť aj v konkurznom konaní zachované právo účastníkov na súdnu ochranu, spravodlivé súdne konanie a právo na prerokovanie veci v ich prítomnosti či právo vyjadriť sa ku všetkým dôkazom.</p> <p>Vzhľadom na už uvedené ústavný súd v medziach svojej právomoci preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu z hľadísk, ktoré pripúšťa ústavný prieskum súdnych rozhodnutí na základe sťažnosti sťažovateľa a dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia nie je ústavne udržateľné, pričom sťažovateľom formulované námietky svojou relevanciou odôvodňujú zásah ústavného súdu do záverov stelesnených v napadnutom uznesení. V dôsledku uvedených zistení, východísk a záverov ústavného súdu je potrebné konštatovať, že napadnuté rozhodnutie svojimi účinkami porušilo sťažovateľom označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 4 K 8/2016-347 z 22. marca 2017 porušené boli.</p> <p>Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 4 K 8/2016-347 z 22. marca 2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 € .</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012 IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012 I. ÚS 311/2014</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu</p>

spisová značka	III. ÚS 1/2018
populárny názov	právo na informácie vo verejných veciach
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov § 36 ods. 2
analytická právna veta	Zásah do práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy nemožno vykonať preventívne, bez riadneho zistenia okolností prípadu opodstatňujúcich jeho uplatnenie, ani bez identifikácie účelu, kvôli ktorému sa obmedzí právo zaručené čl. 26 ods. 1 a 2 v konkrétnom prípade.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ (novinár) sa dňa 29.2.2016 zúčastnil 39. zasadnutia Súdnej rady. Na uvedenom zasadnutí sa zúčastnili i ostatní novinári, ktorí súbežne so sťažovateľom pred otvorením zasadnutia vyhotovovali tzv. ilustračné zábery.“</p> <p>Sťažovateľ informuje, že «pred otvorením zasadnutia Súdnej rady prebehol medzi predsedníčkou Súdnej rady a sťažovateľom dialóg, v ktorom predsedníčka Súdnej rady prosí médiá, vrátane sťažovateľa, aby vypli videozáznamovú techniku. Sťažovateľ túto požiadavku odmieta splniť a oznamuje, že podá v tejto veci ústavnú sťažnosť. Predsedníčka Súdnej rady následne vyzvala členov Súdnej rady, aby hlasovali o vypnutí videozáznamovej techniky všetkou verejnosťou (s pozitívnym výsledkom). Po hlasovaní predsedníčka Súdnej rady vyhlásila, že otvára 39. zasadnutie Súdnej rady.</p> <p>Sťažovateľ upozorňuje, že „uvedený záznam Súdnej rady si vyhotovil a je verejne dostupný na internetovej stránke: https://www.youtube.com/watch=zSZLLpHxJDU“. Zároveň odkazuje na zvukový záznam vyhotovený a zverejnený súdnou radou, ktorý je dostupný na jej webovej doméne. Tvrdí, že «porovnaním záznamov vyhotovených sťažovateľom a „oficiálnym záznamom“ zverejneným Súdnou radou možno nepochybne konštatovať, že „oficiálny“ zvukový záznam zverejnený Súdnou radou nekorešponduje so záznamom vyhotoveným sťažovateľom, keďže najmä úvodné pasáže absentujú v oficiálnom zázname Súdnej rady. Sťažovateľ si nevie vysvetliť ako je možné, že časť oficiálneho záznamu je „kratšia“ ako časť ním vyhotovená, keďže Súdna rada má povinnosť zverejniť zvukový záznam z jej zasadnutia v celom rozsahu.». Sťažovateľ uvádza, že nesúlad zistil aj pri porovnaní záznamu zo zasadnutia súdnej rady a písomnej zápisnice z tohto zasadnutia, pretože «z písomnej zápisnice Súdnej rady vyplýva, že o požiadavke sťažovateľa sa rokovalo až po otvorení zasadnutia Súdnej rady, čo však nekorešponduje s „oficiálnym“ záznamom zverejneným samotnou Súdnou radou, z ktorej vyplýva, že predsedníčka Súdnej rady otvorila 39. zasadnutie až po hlasovaní o požiadavke sťažovateľa».</p> <p>Sťažovateľ následne poukazuje na judikatúru ústavného súdu k základnému právu garantovanému v čl. 26 ústavy, a to s osobitným zameraním na rozširovanie informácií ako súčasť tohto základného práva. Zvýrazňuje aj ustanovenia zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom a účinnom 29. februára 2016 (ďalej len „zákon o súdnej rade“) zakotvujúce verejnosť zasadnutí súdnej rady. Z toho potom vyvodzuje, že zákon o súdnej rade «a ani všeobecne záväzný predpis so silou zákona neumožňuje Súdnou rade prijať uznesenie, ktorým by sa prítomnej verejnosti zakázalo vyhotovovať záznamy „na kameru“ (jedná sa o spôsob rozširovania informácií). Obmedziť ústavné právo na informácie možno v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy SR len na základe zákona, a žiaden zákon obmedzenie tohto ústavného práva neustanovuje. Na uvedenom závere nič nemení ani to, že Súdna rada má právo prijať Rokovací poriadok, keďže</p>

	<p>Rokovací poriadok nie je normatívnym aktom so „silou zákona“, a teda ním nemôže Súdna rada obmedziť vyhotovovanie zvukovoobrazových záznamov (žiaden zákon takéto oprávnenie Súdnej rady nepriznáva). A navyše rokovací poriadok Súdnej rady vôbec nepripúšťa obmedzenie práva na šírenie informácií“ formou vydávania zákazu vyhotovovania záznamov „na kameru“ (v článku 3 ods. 8 Rokovacieho poriadku je daná možnosť vykázania a vypratania osoby v prípade jej „nevhodného správania“ resp. „rušenia poriadku“). V okolnostiach daného prípadu však príkaz na „vypnutie videozáznamovej techniky“ nesmeroval len voči sťažovateľovi, ale voči všetkej verejnosti, a teda voči všetkým predstaviteľom médií. Zo záznamu zverejneného sťažovateľom vôbec nevyplýva, že by sťažovateľ (ako i ostatní predstavitelia médií) pred vznesením tejto požiadavky predsedníčkou Súdnej rady rušili priebeh rokovania Súdnej rady, ktoré sa navyše ešte ani nezačalo.»</p> <p>Podľa sťažovateľa „predsedníčke Súdnej rady nič nebránilo, aby vydala predstaviteľom médií (resp. verejnosti) inštrukcie upravujúce správanie verejnosti pri vyhotovovaní kamerových záznamov tak, aby nerušil priebeh rokovania Súdnej rady... Je potrebné tiež zobrať náležitý zreteľ i na to, že práve realizáciou práva na slobodné prijímanie a šírenie informácií sa inter alia vykonáva i kontrola činnosti Súdnej rady ako orgánu verejnej moci. Zo skutkového stavu vyplýva i to, že medzi zvukovými záznamami vyhotovenými Súdnu radou a písomnou zápisnicou existuje zjavný nesúladi; a už len táto okolnosť sama o sebe vyvoláva otázky o činnosti tohto orgánu verejnej moci. Inými slovami povedané, ak orgán verejnej moci (akým je Súdna rada) zverejní dve oficiálne verzie predpokladané zákonom (zvuková a písomná) z jej rokovania, tak je namieste, aby sa priznalo verejnosti právo na prijímanie a šírenie informácií vo väčšom rozsahu.“</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Právo na informácie ako základné právo nie je v ústave (na rozdiel od dohovoru) formálne upravené v jednom ustanovení. Článok 26 ods. 1 ústavy reguluje základné právo na informácie ako základné právo jeho nositeľa mať prístup k informáciám, ako možnosť oboznámiť sa s informáciami či ako možnosť získať informácie do svojej poznatkovej sféry. Článok 26 ods. 2 ústavy zas zdôrazňuje aktívny informačný komponent (vyhľadávanie, rozširovanie), ako aj informačný vzťah nositeľa základného práva na informácie k tretím osobám (rozširovanie), čo napokon dokladujú aj druhá a tretia veta tohto ústavného ustanovenia. V článku 26 ods. 2 ústavy už nejde len o možnosť dostať sa k informácii, ale aj o vyjadrenie slobody byť v informačnej sfére aktívny, a tým vytvárať predpoklady pre zvládnutie zodpovednosti za podobu uplatňovania vlastnej slobody prejavu. Sťažovateľ je novinár, preto základ jeho sťažnostných námietok tvorí výhrada, že mu súdna rada neumožnila prijímať informácie spôsobom, ktorý on preferoval a ktorý je podľa jeho názoru dovolený. Novinárska práca predpokladá ďalšie spracúvanie vyhľadaných a prijatých informácií, a tak je prirodzené, že si sťažovateľ ako nositeľ informačného práva vytvára vlastné predstavy o tom, ako informácie prijímať a ďalej šíriť. V okolnostiach sťažovateľovej veci je preto potrebné namietané porušenie čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy posudzovať spoločne.</p> <p>Ako z ústavnej definície vyplýva, právo na informácie má tri relatívne samostatné zložky, a to vyhľadávanie, prijímanie a rozširovanie informácií. Vyhľadávanie informácií je vlastne zisťovanie, či v oblasti záujmu toho, kto informácie vyhľadáva, informácie vôbec existujú, aké a kde sa nachádzajú. Nejde teda ešte o samotné informácie, ale o informáciu o informácii. Prijímanie informácií je získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná. Získanie informácie sa môže uskutočňovať tak zmyslovými orgánmi, ako aj rôznymi technickými prostriedkami, akými sú za súčasného stavu zvukové, obrazové, ako aj zvukovo-obrazové záznamy, ale aj akýmkoľvek iným spôsobom. Rozširovanie informácií je akýkoľvek spôsob odovzdania prijatej informácie ďalšiemu subjektu, resp. ďalším subjektom (I. ÚS 57/00). Ústava ponecháva v dispozičnej sfére každého oprávneného subjektu, aby sa rozhodol, ako právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie o verejných veciach uplatní a či pritom využije technické zariadenia určené na vyhotovenie</p>

obrazového, zvukovoobrazového alebo zvukového záznamu (podobne II. ÚS 28/96, III. ÚS 169/03).

Pokiaľ ide o samotné napadnuté uznesenie súdnej rady, ústavný súd konštatuje, že nesmerovalo proti právu sťažovateľa informácie vyhľadávať ani ich prijímať vlastnými zmyslami, ale výlučne proti jeho právu prijímať informácie technickými prostriedkami, t. j. prostredníctvom vyhotovenia obrazového záznamu, resp. prostredníctvom súčasného vyhotovenia zvukovo-obrazového záznamu, čím objektívne zasiahlo aj do práva sťažovateľa takýmto spôsobom získané informácie ďalej rozširovať. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) volá po prísnom prieskume prekážok predbežnej povahy kladených do cesty plneniu funkcií novinárov (rozsudok ESLP z 29. 6. 2004 vo veci Chauvy a ďalší proti Francúzsku, sťažnosť č. 64915/01, § 66). Štát je v otázkach slobody novinárskej činnosti povinný eliminovať bariéry výkonu funkcií tlače tam, kde takéto bariéry existujú výlučne z dôvodu informačného monopolu orgánov verejnej moci. Osobitne to platí v prípade, ak požadované informácie sú pripravené a dostupné a nevyžadujú zber či zhromažďovanie. V takýchto okolnostiach štát nesmie brzdiť požadovaný tok informácií (rozsudok ESLP zo 14. 4. 2009 vo veci Társaság a Szabadságjogokért proti Maďarsku, sťažnosť č. 37374/05, § 36).

Základným predpokladom ústavnej akceptovateľnosti zásahu do základného práva na informácie je zákonný základ. Zákom, ktorý v okolnostiach prípadu prichádza do úvahy ako limitačný základ podľa čl. 26 ods. 4 ústavy, je zákon o súdnej rade. Podľa § 7 ods. 1 zákona o súdnej rade zasadnutie súdnej rady je verejné. Predseda súdnej rady je povinný vytvoriť podmienky na účasť verejnosti na zasadnutiach súdnej rady. Ak možno očakávať, že verejnosť prejaví o zasadnutie súdnej rady väčší záujem, je predseda súdnej rady povinný zvolať zasadnutie súdnej rady vo vhodnej miestnosti s prihliadnutím na rozsah predpokladaného záujmu i možnosti.

Okrem citovaného § 7 ods. 1 zákona o súdnej rade nemožno v tomto právnom predpise nájsť pravidlá osobitne regulujúce vyhotovovanie zvukových, či zvukovoobrazových záznamov. V takom prípade ústavný súd musí hľadať odpoveď na otázku, či absencia výslovného zákonného základu vylučuje akúkoľvek reštrikciu pri uplatňovaní základného práva na informácie zhotovovaním zvukovo-obrazových záznamov počas verejného zasadnutia súdnej rady alebo či existuje typizovaný verejný záujem odôvodňujúci zásah súdnej rady do základného práva na informácie. Úvahy o obmedzení práva na informácie iným základným právom totiž v okolnostiach posudzovanej veci neprichádzajú vo úvahy.

Bez zreteľa na doterajšiu judikatúru neujasnenosť druhej povahy súdnej rady ako orgánu verejnej moci nemožno spochybniť, že ide o orgán kolektívny. Orgány verejnej moci tohto typu svoju kompetenciu realizujú na zasadnutiach, kde dochádza okrem iného aj k prijímaniu rozhodnutí, teda záväzných právnych aktov, ktorými výkon určitej kompetencie prirodzene vrcholí. Tomu zodpovedá i druhá veta § 6 ods. 2 zákona o súdnej rade, podľa ktorej súdna rada prijíma uznesenia len na zasadnutí súdnej rady. Zasadnutia súdnej rady sú zároveň verejné. Cez prizmu rekapitulovaného konceptu súdnej rady ako kolektívneho orgánu je podľa názoru ústavného súdu potrebné interpretovať aj ustanovenia zákona o súdnej rade regulujúce niektoré pravidlá priebehu zasadnutia súdnej rady. Ide o pravidlo, podľa ktorého zasadnutie súdnej rady zvoláva a zasadnutie vedie predseda súdnej rady (§ 6 ods. 1 prvá veta zákona o súdnej rade), o pravidlo, podľa ktorého predseda súdnej rady zvoláva zasadnutie súdnej rady podľa potreby, najmenej však raz za mesiac, alebo ak o zvolanie písomne požiada najmenej tretina členov súdnej rady (§ 6 ods. 4 zákona o súdnej rade), či o pravidlo, podľa ktorého ak predseda súdnej rady nezvolá do 15 dní zasadnutie súdnej rady, za ktorého zvolanie sa vyslovila tretina členov súdnej rady, začne sa zasadnutie súdnej rady v sídle Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj bez jej zvolania v tridsiaty deň po doručení žiadosti o 13. hodine (§

6 ods. 5 prvá veta zákona o súdnej rade).

Podrobnejšie pravidlá priebehu zasadnutí súdnej rady ponecháva zákonná právna regulácia na úpravu, ktorú si určí samotná súdna rada [rokovací poriadok súdnej rady podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona o súdnej rade]. Rokovací poriadok si súdna rada na základe zákonného splnomocnenia schvaľuje na účel zabezpečenia jej funkčnosti a schopnosti riadne vykonávať ústavou a zákonom zverené kompetencie.

Ústavný súd sa nestotožňuje s námietkami sťažovateľa v časti argumentujúcej tým, že rokovací poriadok «nie je normatívnym aktom so „silou zákona“, a teda ním nemôže Súdna rada obmedziť vyhotovovanie zvukovo-obrazových záznamov». V prvom rade tu ústavný súd uvádza, že žiadne ustanovenie rokovacieho poriadku súdnej rady o vyhotovovaní obrazovozvukových záznamov nepojednáva. Nemožno však prehliadnuť, že logika citovanej námietky cieľi práve na zásadnú požiadavku legality základu pre obmedzenie základného práva. Akceptácia tejto časti sťažovateľovej kritiky by znamenala, že ak by napríklad prítomnosť verejnosti na zasadnutí súdnej rady bola sprevádzaná hlučnosťou, ktorá by reálne znemožňovala ďalší priebeh zasadnutia, musela by súdna rada zasadnutie prerušiť a čakať, kým sa hlučnosť zmierni, alebo zasadnutie ukončiť a zísť sa v inom termíne v nádeji, že sa hlučnosť prítomnej verejnosti nebude opakovať, pretože zákon o súdnej rade ani iný zákonný právny predpis súdnej rade, ani jej predsedovi explicitne neumožňuje popísané rušenie účinne eliminovať. Takáto interpretácia je absurdná, pretože by bola spôsobilá viesť k paralyzovaniu funkčnosti orgánu verejnej moci a k neschopnosti riadneho výkonu jeho kompetencií. Verejnosť rokovania orgánu verejnej moci nemôže byť obmedzená iba na možnosť byť na rokovaní fyzicky prítomná, pretože zmyslom tohto inštitútu je okrem možnosti kohokoľvek získať informácie o rokovaní, o jeho priebehu a o jeho obsahu, aj umožnenie občianskej kontroly nad výkonom verejnej moci. Verejnosť rokovania znamená aj to, že získané informácie možno ďalej voľne rozširovať (m. m. III. ÚS 451/2014).

Ústavný súd už vo svojej judikatúre (III. ÚS 564/2012, III. ÚS 588/2016) s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky (rozsudok č. k. 7 Afs 111/2009-64 z 25. novembra 2009) pripomenul existenciu tzv. implicitných právomocí, ktoré sú nevyhnutne potrebné na riadne uplatňovanie iných, ústavne predpísaným spôsobom zakotvených právomocí, a bez existencie ktorých by iné právomoci nemohli byť riadne uplatňované. Orgánu verejnej moci pravdaže nemožno brániť, aby implicitné právomoci zakotvil do predpisu, na vydanie ktorého ho splnomocňuje zákon, a ktorý je svojou povahou určený na to, aby riadny výkon explicitne formulovaných zákonných právomocí zabezpečil. Podľa názoru ústavného súdu práve pravidlá zakotvené v čl. 3 ods. 7 a 8 rokovacieho poriadku súdnej rady je potrebné vyhodnotiť ako úpravu implicitných právomocí v duchu judikátu rekapitulovaného v predchádzajúcom odseku. Rokovací poriadok skutočne nemá právnu silu zákona, preto ani nie je pôvodným právnym predpisom, ktorým možno obmedzovať základné práva a slobody. Na druhej strane však svojou povahou („rokovací poriadok“) musí zabezpečovať taký priebeh zasadnutí súdnej rady ako kolektívneho orgánu, ktorý dokáže garantovať schopnosť prijímať rozhodnutia o veciach stelesnených v jej ústavou a zákonom zverených kompetenciách. Pri plnení tejto svojej funkcie sa ustanovenia rokovacieho poriadku nepochybne môžu dotýkať základných práv a slobôd fyzických osôb zúčastnených na verejnom zasadnutí súdnej rady. Neodpušiteľnou podmienkou kladenou na obsah predmetných pravidiel je však striktná dôslednosť v sledovaní účelu, ktorý majú naplniť.

Zo zreteľa nemožno strácať ani postoj EŠLP k interpretácii pojmu „zákon“ v limitačných klauzulách zakotvených v hmotno-právnych ustanoveniach dohovoru. Štrasburský súd sa prikláňa k materiálnemu poňatiu uvedenej kategórie, ku ktorej ráta aj právne predpisy podzákonného charakteru, regulačné opatrenia vydané špecializovanými regulačnými orgánmi v rámci nezávislej

normatívnej právomoci delegovanej im parlamentom, nepísané právo (rozsudok veľkého senátu ESLP zo 14. 9. 2010 vo veci Sanoma Uitgevers B. V. proti Holandsku, sťažnosť č. 38224/03, § 83), dokonca i sudcovské právo (a to aj v kontinentálnej právnej kultúre; rozsudok ESLP z 24. 4. 1990 vo veci Kruslin proti Francúzsku, sťažnosť č. 11801/85, § 29).

Napriek dosiaľ uvedeným dôvodom ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je dôvodná. Legalita nie je jedinou podmienkou ústavnej akceptovateľnosti zásahu do základného práva slobodne prijímať a rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru. Takýto zásah musí sledovať aj aprobovaný cieľ, ktorým je legitimizovaný.

Z argumentácie súdnej rady prezentovanej v jej vyjadrení k sťažnosti doručenom ústavnému súdu 28. marca 2018 vyplýva, že prijatie napadnutého ustanovenia ospravedlňuje potrebou „dôstojného, bezproblémového a nerušeného rokovania súdnej rady, vzhľadom na priestorové možnosti rokovacej miestnosti. Obmedzený priestor rokovacej miestnosti v tom čase neumožňoval pohyb verejnosti v priestore... bez toho, aby nebolo rušené toto zasadnutie.“ Samotná súdna rada však vo svojom vyjadrení informuje, že „v zmysle napadnutého uznesenia nepostupovala na svojich ďalších zasadnutiach, keďže verejnosti bolo umožnené zachytávať priebeh rokovania aj obrazovým záznamom. Bol vyhradený priestor pre umiestnenie technického zariadenia s cieľom zabezpečiť nerušené rokovanie súdnej rady.“ Na dôkaz citovaného tvrdenia súdna rada odkazuje na zvukový záznam z jej zasadnutia, ktoré sa konalo 21. marca 2016 taktiež v budove Ministerstva pravodlivosti Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, hoci v inej miestnosti, ako tomu bolo na zasadnutí 29. februára 2016. Pritom súdna rada neuviedla, čím sa obe zasadnutia z hľadiska zvukovo-obrazovej snímateľnosti líšili v miere, ktorá by reštrikciu uplatnenú v podobe napadnutého uznesenia racionálne vysvetľovala. Rovnako aj na zasadnutí 25. apríla 2016, ktoré sa dokonca konalo v rovnakej miestnosti ako zasadnutie 29. februára 2016, bolo zhotovovanie zvukovo-obrazových záznamov z rokovania súdnej rady v rámci daných priestorových kapacít umožnené.

Dôležitým aspektom je v tejto súvislosti aj fakt, že napadnuté uznesenie bolo prijaté hneď na začiatku zasadnutia, keď členovia súdnej rady objektívne nemohli disponovať poznatkom, či zaznamenávanie priebehu rokovania „na kameru“ bude alebo nebude rušivé. Ústavný súd v tejto súvislosti pre porovnanie poznamenáva, že na svojom neskoršom zasadnutí 31. mája 2016 súdna rada v priebehu zasadnutia prijala uznesenie, ktorým konštatovala, že „sťažovateľ presunom kamery a jej umiestnením za chrbát členov Súdnej rady Slovenskej republiky mimo priestoru vyhradeného pre verejnosť a novinárov, ruší zasadnutie Súdnej rady Slovenskej republiky“. Vyplýva to zo zápisnice uverejnenej na webovom sídle súdnej rady (<http://zasadnutia.sudnarada.gov.sk/data/att/2775.pdf>). V tomto prípade teda až priebeh zasadnutia viedol súdnu radu k záveru o rušivom správaní sťažovateľa.

Zásah do práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy nemožno vykonať preventívne, bez riadneho zistenia okolností prípadu opodstatňujúcich jeho uplatnenie, ani bez identifikácie účelu, kvôli ktorému sa obmedzí právo zaručené čl. 26 ods. 1 a 2 v konkrétnom prípade (II. ÚS 28/96). Súdna rada teda 31. mája 2016 uprednostnila záujem na nerušenom priebehu svojho rokovania, a tým aj na riadnom výkone svojich ústavou a zákonom zverených kompetencií, až na základe skúsenosti s mierou, akou zhotovovanie obrazovo-zvukového záznamu sťažovateľom v konkrétnych priestorových podmienkach zasadnutie rušilo. Na zasadnutí 29. februára 2016 však k zásahu do sťažovateľovho základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy pristúpila preventívne (vopred) a bez toho, aby riadne overila, do akej miery bude zhotovovanie zvukovo-obrazového záznamu priebeh rokovania rušiť.

Neobstojí tu ani implicitne vyjadrená obrana súdnej rady, ktorá vo vyjadrení k sťažnosti uvádza, že „zachytávanie obrazovo-zvukového záznamu sťažovateľom

pred začatím zasadnutia súdnej rady 29. 2. 2016 bolo sprevádzané jeho hlasným monológom“. Sťažovateľove verbálne prejavy krátko pred prijatím napadnutého uznesenia (adresované boli prevažne predsedníčke súdnej rady) totiž boli už len reakciou na výzvu predsedníčky súdnej rady, aby novinári vyplli záznamovú techniku. Navyše, samotné prejednávanie programu zasadnutia ešte neprebiehalo, preto sťažovateľ v tej chvíli, zjednodušene povedané, nemal čo rušiť.

Rovnako nemožno akceptovať námietku súdnej rady, podľa ktorej „sťažovateľ sám opustil rokovaciu miestnosť ešte pred začatím rokovania. Z toho vyplýva, že... mu nemohlo byť odopreté právo na informácie.“. Ústavný súd už odkázal na vlastnú judikatúru o dispozícii každého oprávneného subjektu, aby sa rozhodol, ako právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie o verejných veciach uplatní a či pritom využije technické zariadenia určené na vyhotovenie obrazového, zvukovo-obrazového alebo zvukového záznamu (podobne II. ÚS 28/96, III. ÚS 169/03). Aj v prípade, ak by sťažovateľ na zasadnutí súdnej rady zotrval, nemohol by v dôsledku napadnutého uznesenia prijímať (a následne ani rozširovať) obrazové informácie, čo možno v prípade novinára realizujúceho sprostredkovanie informácií verejnosti považovať za nezanedbateľný informačný deficit.

Súdna rada napadnutým uznesením zasiahla do sťažovateľovho základného práva na informácie preventívne, bez riadneho zistenia okolností, ktoré by mohli takúto interferenciu opodstatňovať, a vyvolala ním na strane sťažovateľa ako novinára informačný deficit nezlučiteľný s podstatou a funkciami novinárskej práce v demokratickej spoločnosti. Uprednostnenie záujmu na funkčnosti a na riadnom výkone kompetencií súdnej rady bolo preto v okolnostiach súdnej veci predčasné a zároveň spôsobilo nelegitímnu ujmu na základnom práve sťažovateľa na informácie.

Dôvodnosť svojej sťažnosti sťažovateľ založil aj na námietke, že súdna rada prijala napadnuté uznesenie mimo zasadnutia. Touto námietkou sťažovateľ atakuje postup súdnej rady, ktorého vyvrcholením bolo napadnuté uznesenie. Zo zvukovo-obrazového záznamu vyhotoveného sťažovateľom i z jeho písomného prepisu obsiahnutého v sťažnosti skutočne vyplýva, že v časovom slede rozhodujúcich udalostí prebehlo najskôr hlasovanie o napadnutom uznesení a až následne predsedníčka súdnej rady formálne otvorila jej rokovanie. Zápisnica zo zasadnutia súdnej rady teda v tomto ohľade nezodpovedá skutočnosti. Pre interpretáciu a uplatňovanie citovaného ustanovenia vo väzbe na sťažovateľom označené základné práva a slobody považuje ústavný súd za nevyhnutné využiť historický výklad tejto právnej normy. S účinnosťou od 1. januára 2012 bolo predmetné ustanovenie rozšírené o právnu normu, podľa ktorej súdna rada prijíma uznesenia len na zasadnutí súdnej rady. Podľa § 6 ods. 1 zákona o súdnej rade v znení účinnom od 1. júla 2017 zasadnutie súdnej rady zvoláva a zasadnutie vedie predseda súdnej rady. Ak nejde o výkon pôsobnosti súdnej rady podľa čl. 141a ods. 5 písm. a) až j) ústavy alebo podľa § 4 ods. 1 písm. h), § 4 ods. 2 a voľbu a odvolanie predsedu súdnej rady a podpredsedu súdnej rady, môže predseda súdnej rady v neodkladných prípadoch požiadať členov súdnej rady, aby o návrhu uznesenia rozhodli aj mimo zasadnutia súdnej rady; ak aspoň traja členovia súdnej rady uplatnia k návrhu uznesenia pripomienky alebo s ním nesúhlasia, o návrhu uznesenia sa musí rozhodnúť na zasadnutí súdnej rady. Zodpovedajúca novelizácia zákona o súdnej rade k tomu v dôvodovej správe uviedla, že „pôvodný zámer doplnenia § 6 ods. 1 o druhú vetu bol zakázať tzv. hlasovanie per rollam. Aplikáčna prax však ukazuje, že absolútny zákaz tejto formy hlasovania nie je namieste, keďže neumožňuje súdnej rade pružne a operatívne reagovať pri výkone svojej pôsobnosti. Preto sa navrhuje po vzore rokovacieho poriadku vlády Slovenskej republiky vytvoriť možnosť hlasovania týmto spôsobom. Tento spôsob hlasovania súdnej rady však nebude prípustný pri výkone jej ústavnej pôsobnosti, pri personálnych návrhoch podľa § 4 ods. 1 písm. h) a v prípadoch, kedy je potrebná predchádzajúca dohoda s ministrom spravodlivosti (§ 4 ods. 2). Vo všetkých ostatných prípadoch je táto forma hlasovania prípustná. Podrobnosti bude potrebné upraviť v rokovacom poriadku

	<p>súdnej rady.“</p> <p>Z popísaného vývoja znenia relevantnej právnej úpravy i z citovaných dôvodových správ podľa názoru ústavného súdu zreteľne vyplýva, že jediným cieľom § 6 ods. 1 zákona o súdnej rade v časti o povinnosti súdnej rady prijímať uznesenia len na jej zasadnutí bolo vylúčenie možnosti hlasovania per rollam. Analyzovaná právna norma teda požadovala výhradne hlasovanie prezenčnou formou, čiže za osobnej prítomnosti členov súdnej rady. Ak ústavný súd nazerá na námietku sťažovateľa, podľa ktorej bolo sporné uznesenie prijaté 29. februára 2016 pred otvorením zasadnutia súdnej rady, cez prizmu identifikovaného cieľa dotknutej právnej úpravy, musí ju vyhodnotiť ako irelevantnú. Predsedníčka súdnej rady dala o napadnutom uznesení hlasovať niekoľko minút pred formálnym otvorením zasadnutia súdnej rady, a teda za prítomnosti všetkých členov súdnej rady, ktorí sa vzápätí otvoreného zasadnutia zúčastnili, preto nedošlo nijakým spôsobom k narušeniu účelu § 6 ods. 1 zákona o súdnej rade a prijaté uznesenie nemožno kvalifikovať ako nezákonné, čo by eventuálne mohlo zakladať potrebu jeho ďalšieho skúmania z hľadiska primeranosti dopadu na sťažovateľovo označené základné právo a slobodu. Samotný fakt, že súdna rada o spornom uznesení hlasovala pred formálnym otvorením jej zasadnutia, nie je spôsobilý predstavovať účinný a ústavne významný zásah do základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, ani do jeho slobody podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru. Preto je sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv postupom súdnej rady predchádzajúcim vydaním jej uznesenia č. 619 z 29. februára 2016 nedôvodná a ústavný súd jej nevyhovet.</p> <p>Sťažovateľ napadnuté rozhodnutie súdnej rady namietal vo vzťahu ku konkrétnemu zasadnutiu, a to z 29. februára 2016. Dokazuje to i citovaný dialóg medzi ním a predsedníčkou súdnej rady. Tento fakt v spojení s objektívnou neopakovateľnosťou zasadnutia súdnej rady, na ktorom bol sťažovateľ v základnom práve na informácie obmedzený, vylučuje akúkoľvek efektívnosť prípadného vrátenia veci na ďalšie rozhodovanie súdnej rade. V popísaných okolnostiach požiadavka účinnej ochrany porušených základných práv sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu nevyžaduje vrátenie veci súdnej rade na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnostnom petite navrhol priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia v sume 353,50 €, a to za dva úkony právnej služby, spolu s režijným paušálom a daňou z pridanej hodnoty (20 %). Ústavný súd vzhľadom na výsledok meritórneho prerokovania sťažnosti považoval za potrebné priznať sťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnej služby poskytnutej jeho právnym zástupcom, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, ako aj za písomné podanie – sťažnosť. Náhrada trov právneho zastúpenia vo vzťahu k prevzatiu a príprave zastúpenia sťažovateľa, ako aj k podaniu sťažnosti predstavuje 286 €. K tomu bolo potrebné pripočítať dvakrát režijný paušál, teda dvakrát po 17,16 €. K sťažnosti sťažovateľ pripojil relevantný dôkaz o tom, že jeho právny zástupca je registrovaný pre daň z pridanej hodnoty. Preto sumu náhrady trov (303,16 €) bolo potrebné zvýšiť o 20 % dane z pridanej hodnoty. Sťažovateľ teda má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 €. Keďže si však uplatnil len 353,50 €, ústavný súd mu nárok priznal práve v tejto sume.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na informácie zaručené čl. 26 ods. 1 ústavy, jeho základné právo slobodne prijímať a rozširovať informácie zaručené čl. 26 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky a jeho právo prijímať a rozširovať informácie zaručené čl. 10 ods. 1 dohovoru uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky č. 619 z 29. februára 2016 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Súdnej rady Slovenskej republiky č. 619 z 29. februára 2016 zrušuje.</p> <p>Súdna rada Slovenskej republiky je povinná uhradiť sťažovateľovi trovy konania</p>
--	--

	<p>v sume 353,50 €.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>I. ÚS 57/00, II. ÚS 28/96, III. ÚS 169/03 ESELP zo 14. 4. 2009 vo veci Társaság a Szabadságjogokért proti Maďarsku, sťažnosť č. 37374/05, § 36</p> <p>NSS ČR rozsudok č. k. 7 Afs 111/2009-64 z 25. novembra 2009</p> <p>ESELP zo 14. 9. 2010 vo veci Sanoma Uitgevers B. V. proti Holandsku, sťažnosť č. 38224/03, § 83</p> <p>ESELP z 24. 4. 1990 vo veci Kruslin proti Francúzsku, sťažnosť č. 11801/85, § 29</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	informácie-prijímanie princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-verejnosti základné ľudské práva a slobody-obmedzenie práva a slobody – politické-sloboda prejavu a právo na informácie Súdna rada Slovenskej republiky legalita tlač rokovací poriadok

spisová značka	III. ÚS 4/2018
populárny názov	mimoriadne dovolanie
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Charta základných práv Európskej únie čl. 20 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 37 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2 Charta základných práv Európskej únie čl. 47 ods. 1 Charta základných práv Európskej únie čl. 47 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhlášok ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 14 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov § 38 ods. 2
analytická právna veta	Prípustnosť mimoriadneho dovolania determinuje splnenie dvoch zásadných podmienok. Prvou podmienkou je využitie dovolania ako opravného prostriedku, ktorý je v priamej procesnej dispozícii účastníka konania (ďalej len „riadne dovolanie“). Druhou podmienkou je požiadavka, aby podané mimoriadne dovolanie nepredstavovalo po stránke obsahovej skryté odvolanie. Nie každé nesprávne právne posúdenie veci spôsobilé odôvodniť odvolanie predstavuje relevantný dôvod mimoriadneho dovolania. Formulované odlišenie odôvodňuje právoplatnosť rozhodnutia ako podstatný diferenčný znak

	<p>rozhodnutia, proti ktorému sa podáva odvolanie, a rozhodnutia napádaného mimoriadnym dovolaním. Tento znak je priamo prepojený na kvalitu právnej istoty ako imanentnej súčasť práva na spravodlivé súdne konanie, a tým i základného práva na súdnu ochranu.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ, správca konkurznej podstaty úpadcu ako žalobca v súdnom konaní proti Slovenskej republike – Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“, v citáciách aj „odporca“) si uplatňuje náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ku ktorej malo dôjsť postupom Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy v Nitre (ďalej len „RVPS“), keď na základe žiadosti pôvodného vlastníka, o schválenie prevádzkarene podľa nariadenia (ES) č. 853/2004, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu a zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a následne vykonanej kontroly zo strany pracovníkov RVPS, podľa záverov ktorej prevádzkareň spĺňala pre príslušnú činnosť všetky hygienické požiadavky na infraštruktúru, zariadenia a vybavenie podľa príslušných predpisov, 31. marca 2008 vydala rozhodnutie č. 581/2008, ktorým úplne schválila prevádzkovateľovi potravinárskeho podniku prevádzkareň bez pripomienok a bez časového obmedzenia na všetky príslušné činnosti. Prevádzkareň bola opätovne schválená bez podmienok a časového obmedzenia na všetky činnosti aj pri zmene vlastníka prevádzky v máji 2008. Päť mesiacov po vydaní schvaľujúceho rozhodnutia však RVPS deklarovala závažné nedostatky prevádzkarene, čo postupne viedlo k jej zániku.</p> <p>Podľa sťažovateľa «v rámci postupu o schvaľovaní prevádzkarene neboli teda dodržané zákonom požadované postupy a bolo vydané právoplatné rozhodnutie č. 581/2008 zo dňa 31.3.2008, ktorým sa schválila prevádzkareň a to i napriek tomu, že podmienky pre jej schválenie splnené neboli a teda zo strany pracovníkov RVPS Nitra došlo k nesprávnemu úradnému postupu pri vydávaní rozhodnutia o udelení certifikátu a pridelení Euročísła. Po tom, ako sťažovateľ prenajal prevádzku, pracovníci RVPS Nitra skonštatovali pri kontrole 07. septembra 2011, že v prevádzke nie je možná výroba z dôvodu ohrozenia potravinovej bezpečnosti a napokon zastavili prevádzkovú činnosť aj pre sťažovateľa, čím potvrdili, že prevádzka nevyhovovala ani v marci 2008 ani v máji 2008. Z dôvodu nesprávneho úradného postupu pri schvaľovaní prevádzkarene bola nakoniec jeho činnosť zastavená, pričom Uznesením Okresného súdu Košice I, spis. zn. 26R/4/2011 z 26.08.2011 bol na majetok úpadcu vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený sťažovateľ.</p> <p>Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) medzitýmnym rozsudkom č. k. 16 C 287/2009-831 zo 7. marca 2013 vyslovil, že je daná zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi nesprávnym úradným postupom orgánov štátu, s tým, že o výške nároku na náhradu škody a o trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku. Pojal za preukázané, že „v rámci postupu o schvaľovaní prevádzkarene neboli dodržané zákonom požadované postupy a bolo vydané právoplatné rozhodnutie číslo 581/2008 zo dňa 31.03.2008, ktorým sa prevádzkareň... schválila a to i napriek tomu, že podmienky pre jej schválenie splnené neboli a teda zo strany pracovníkov RVPS Nitra došlo k nesprávnemu úradnému postupu pri vydávaní rozhodnutia o udelení certifikátu a pridelení Euročísła“.</p> <p>Proti rozsudku prvostupňového súdu žalovaný podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) tak, že svojím rozsudkom č. k. 2 Co 287/2013-874 zo 14. augusta 2013 medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.</p> <p>Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaný podal na najvyššom súde dovolanie,</p>

	<p>ktorého prípustnosť zakladal na odňatí možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej aj „OSP“), a to v dôsledku nenariadenia pojednávania krajským súdom a nedostatočného odôvodnenia odvolacieho rozsudku. Ako dovolacie dôvody uviedol § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) OSP. Najvyšší súd dovolanie žalovaného uznesením sp. zn. 2 Cdo 153/2014 z 31. júla 2014 odmietol.</p> <p>Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „mimoriadne dovolanie“) argumentujúceho nesprávnym právnym posúdením veci najvyšší súd uznesením z 30. júna 2015 v konaní sp. zn. 2 M Cdo 11/2014 rozsudok krajského súdu v spojení s medzitýmnym rozsudkom okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ následne podal proti uzneseniu najvyššieho súdu ako súdu konajúceho o mimoriadnom dovolaní sťažnosť, o ktorej ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 408/2016-97 z 18. októbra 2016 rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 listiny, základné právo na rovnosť pred súdom a právo byť spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom zaručené čl. 14 ods. 1 paktu, základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo na rovnosť pred zákonom zaručené čl. 20 charty a základné právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces zaručené čl. 47 ods. 1 a 2 charty týmto uznesením najvyššieho súdu porušené boli. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nevyhoviel. Uznesenie najvyššieho súdu ústavný súd zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie najvyššiemu súdu. Záväzný právny názor ústavný súd sformuloval tak, že „v ďalšom konaní bude úlohou najvyššieho súdu... doručiť účastníkom konania všetky relevantné vyjadrenia a dôkazy, poskytnúť im možnosť vyjadriť sa a následne vo veci opätovne rozhodnúť“.</p> <p>Po opätovnom prejednaní mimoriadneho dovolania najvyšší súd uznesením z 31. januára 2017 v konaní sp. zn. 2 M Cdo 1/2017 znovu zrušil potvrdzujúci odvolací rozsudok krajského súdu v spojení s prvostupňovým medzitýmnym rozsudkom okresného súdu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a základného práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 47 ods. 2 charty)</p> <p>Sťažovateľ sa v konaní pred súdmi domáha náhrady škody spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom RVPS, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku porušenia ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu, ktorým sa dopĺňajú predpisy ustanovené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín, ako aj ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu, ktoré upravujú organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu. V rámci svojho rozhodovania RVPS aplikovala uvedené právne predpisy Únie. Porušenie ich ustanovení zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením práva Únie a tomu prislúchajúce právo na náhradu takejto škody (pozri rozsudok Andrea Francovich a Danila Bonifaci a iní proti Talianskej republike, spojené veci C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428). Preto niet pochybností o tom, že ustanovenia charty o základných právach sú v intenciách čl. 51 ods. 1 charty na danú vec aplikovateľné.</p> <p>Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zmenu zámierov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne</p>

napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07). Rovnaký záver platí aj o vzťahu základného práva na súdnu ochranu a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 2 charty, keďže normatívne vyjadrenie tohto práva je identické s čl. 6 ods. 1 dohovoru a zároveň podľa čl. 52 ods. 3 charty v rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore.

Kým rozhodovacia prax ústavného súdu spočiatku spravidla nepripúšťala preskúmavanie rozhodnutí najvyššieho súdu, ktorými boli zrušené v dovolacom alebo mimoriadnom dovolacom konaní rozsudky odvolacích súdov s poukazom na to, že takéto rozhodnutie najvyššieho súdu nie je „konečným“ rozhodnutím vo veci a sťažovateľ má v každom prípade možnosť domáhať sa na ústavnom súde ochrany základných práv a slobôd podaním ústavnej sťažnosti proti konečnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré vziđe z konania nasledujúceho po zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, na tomto svojom názore zotrýva, avšak od rozhodnutia vo veci sp. zn. II. ÚS 105/09 nie je podľa jeho názoru v záujme poskytnutia účinnej ochrany základným právam účastníkov občianskeho súdneho konania možné na tomto názore zotrvať bezvýhradne. Prípadi hodnými odlišného prístupu sú také rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaniach alebo mimoriadnych dovolaniach, v ktorých najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľa ústavnoprocésneho charakteru, a to z dôvodu, že v takom prípade odmietnutím preskúmania ústavnosti postupu najvyššieho súdu a nenapravením jeho pochybenia tohto druhu by bol účastník vystavený v konaní nasledujúcom po takomto rozhodnutí najvyššieho súdu postupu súdov nižších stupňov viazaných právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v konaní, ktoré bolo poznačené porušením ústavnoprocésnych práv jeho účastníka.

Ťažisková námietka sťažovateľa kritizujúca posúdenie prípustnosti mimoriadneho dovolania najvyšším súdom má charakter procesno-právnej otázky, ktorá pre okresný súd ani krajský súd pri opätovnom prejednaní a rozhodnutí o sťažovateľovej žalobe nebude nijako relevantná, a tak jej ústavnosúdny prieskum na základe akejkolvek budúcej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy už nebude prichádzať do úvahy. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyhodnotil obranu najvyššieho súdu poukazujúcu na právoplatne neukončené základné konanie ako nedôvodnú.

Zjednocovacie stanovisko pléna ústavného súdu PLz. ÚS 3/2015, ako aj rekapitulovaná judikatúra ESLP bez akýchkoľvek pochybností formulujú dve zásadné požiadavky, ktorých splnenie determinuje prípustnosť mimoriadneho dovolania, ktoré v rovine in abstracto nebolo v právnom systéme Slovenskej republiky v čase podania mimoriadneho dovolania v sťažovateľovej veci spochybnené. Prvou podmienkou je využitie dovolania ako opravného prostriedku, ktorý je v priamej procesnej dispozícii účastníka konania (ďalej len „riadne dovolanie“). Druhou podmienkou je požiadavka, aby podané mimoriadne dovolanie nepredstavovalo po stránke obsahovej skryté odvolanie.

Prvou podmienkou sa ústavný súd nijako podrobnejšie zaoberať nemusí, pretože tá je v súdnej veci bez akýchkoľvek pochybností splnená (dovolanie žalovaný podal a najvyšší súd ho odmietol uznesením sp. zn. 2 Cdo 153/2014 z 31. júla 2014).

Pokiaľ ide o druhú identifikovanú podmienku, ústavný súd uvádza, že vo veci sťažovateľa najvyšší súd vyhovel mimoriadnemu dovolaniu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré malo spočívať v tom, že okresný súd a krajský súd jednoznačne neustálili, či v posudzovanej veci došlo k nezákonnému rozhodnutiu alebo k nesprávne úradnému postupu, ako aj v tom, že nevyriešili, „či sú slnené ďalšie predpoklady tejto zodpovednosti, t. j. či práve v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánu štátu vznikla žalobcoví tvrdená majetková ujma“. Nesprávne právne posúdenie veci

podľa názoru najvyššieho súdu spočívalo aj v tom, že sa „ani prvostupňový a ani odvolací súd existenciou škody nezaoberali“.

Nesprávne právne posúdenie veci ako dôvod mimoriadneho dovolania musí byť vykladané a uplatňované reštriktívnejšie v porovnaní s nesprávnym právnym posúdením veci pri odvolaní. Inak povedané, nie každé nesprávne právne posúdenie veci spôsobilé odôvodniť odvolanie predstavuje relevantný dôvod mimoriadneho dovolania. Formulované odlišenie odôvodňuje právoplatnosť rozhodnutia ako podstatný diferencný znak rozhodnutia, proti ktorému sa podáva odvolanie, a rozhodnutia napádaného mimoriadnym dovolaním. Tento znak je priamo prepojený na kvalitu právnej istoty ako imanentnej súčasti práva na spravodlivé súdne konanie, a tým i základného práva na súdnu ochranu.

Nedostatočné vyriešenie otázky vzniku škody a danosti príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vzniknutou škodou nepochybne podľa názoru ústavného súdu môže predstavovať vadu nesprávneho právneho posúdenia veci konajúcim súdom. Ústavný súd však nie je povinný odpovedať na otázku, či rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu v sťažovateľovej veci sú naozaj dôsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci, a či skutočne vykazujú vady, ktoré im najvyšší súd v uznesení o mimoriadnom dovolaní vytkol. Pre rozhodnutie o zásadnej námietke sťažovateľa musí ústavný súd ustáliť, či najvyšší súd pojal ústavne konformný záver o prípustnosti mimoriadneho dovolania založeného na porušení zákona (§ 243e ods. 1 OSP) v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 243f ods. 1 písm. c) OSP], teda, či nedostatočné vyriešenie otázky vzniku škody a danosti príčinnej súvislosti predstavuje nesprávne právne posúdenie veci odôvodňujúce prelomenie právnej istoty nastolenej právoplatnosťou sporného medzitémneho rozsudku.

Pravda, judikatúra ústavného súdu i rozhodovacia prax EŠLP dokumentujú, že niet pre každý prípad uplatniteľnej a hmatateľnej hranice, ktorú mimoriadne dovolanie pri argumentovaní nesprávnym právnym posúdením veci nesmie prekročiť. Nápomocnými sú tu iba všeobecnejšie formulované požiadavky EŠLP („fundamentálne vady“, „okolnosti podstatného a závažného charakteru“, „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“), najvyššieho súdu [„také závažné pochybenia, ktoré sú v príkrom rozpore s ústavnými princípmi“ (stanovisko uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 36/2008)] i ústavného súdu [„také porušenie procesného práva – zákona, ktoré v konečnom dôsledku znamená zároveň aj nesprávne právne posúdenie (či už hmotnoprávneho alebo prípadne procesného charakteru)“; III. ÚS 357/2013].

Medzitémnym rozsudkom sa konanie ako celok nekončí. Po jeho právoplatnosti pokračuje ďalej už len vo vzťahu k výške škody. Právoplatnosť medzitémneho rozsudku znamená definitívnu odpoveď na otázku, či tu bolo protiprávne konanie, či vznikla žalobcovi škoda a či je daná príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vzniknutou škodou. Konkretizované otázky už teda nie sú predmetom fázy konania nasledujúcej po právoplatnosti medzitémneho rozsudku.

Na jednej strane sa síce aj medzitémny rozsudok stáva právoplatným a zakladá právnú istotu vo vzťahu k predmetu základného konania, avšak iba sčasti. Plne vyhovujúci medzitémny rozsudok ešte neprináša žalobcovi právnú istotu o celom predmete sporu. Pojmovo predsa vyžaduje ďalšie rozhodovanie o výške právoplatne prisúdeného nároku. Kvalitu právnej istoty tu preto nemožno porovnávať s prípadom, ak by napríklad konajúci súd žalobu hneď v celom rozsahu zamietol, prípadne ak by rozsah dokazovania odôvodňoval jedno rozhodnutie nielen o základe, ale hneď aj o výške nároku. V oboch prípadoch by sa už žiadne ďalšie konanie nevyžadovalo a právna istota by bola nastolená vo vzťahu k celému predmetu konania. Preto by aj prípadné mimoriadne dovolanie predstavovalo citeľnejší zásah do právnej istoty sporovej strany, než je tomu v sťažovateľovej veci, kde došlo k podaniu mimoriadneho dovolania proti

právoplatnému medzitémnému rozsudku, ktorým (celkom prirodzene) nebolo rozhodnuté o celom predmete konania.

Najvyšší súd sa však kvalitou odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu zaoberal už v uznesení o riadnom dovolaní žalovaného (uznesenie sp. zn. 2 Cdo 153/2014 z 31. júla 2014). Rozhodol o ňom síce odmietavo, teda prima facie procesne, meritórne sa však nemohol vyhnúť skúmaniu kvality odôvodnenia, ktorá bola v riadnom dovolaní žalovaným namietaná, a to cez prizmu vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Ku vzťahu tejto vady zmätočnosti a kvality odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia pritom už samotný najvyšší súd zaujal v minulosti zjednocujúci postoj, podľa ktorého „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ (stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016).

V napadnutom uznesení o mimoriadnom dovolaní najvyšší súd podrobil rozsudky z nachádzacieho konania kritike, ktorá zrozumiteľne dokladuje, že sa okresný súd a krajský súd problematikou dvoch z troch základných predpokladov úspechu v konaní o náhradu škody vôbec nezaoberali, a že tým ich rozsudky de facto neobsahovali „zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu“ (pozri predchádzajúci odsek). Naproti tomu v skoršom rozhodnutí o riadnom dovolaní žalovaného (ktoré bolo v čase rozhodovania o mimoriadnom dovolaní právoplatné) najvyšší súd doslova uviedol, že „nedôvodná bola aj námietka, ktorú uplatnil žalovaný a ktorá mala spočívať v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a že jeho rozhodnutie je tak nepreskúmateľné... Podľa názoru odvolacieho súdu rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa spĺňa požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., keďže ním bola daná odpoveď na všetky podstatné otázky a námietky týkajúce sa jednak procesného postupu prvostupňového súdu a jednak skutkového a právneho posúdenia veci.“.

Popísaným spôsobom sa mimoriadne dovolanie skutočne dostalo do pozície skrytého odvolania, a to nielen formálno-právne proti medzitémnému a druhostupňovému rozsudku, ale materiálne, v rovine odôvodnenia, v podstate aj proti uzneseniu o riadnom dovolaní, v ktorom odvolací súd k problému kvality odôvodnenia rozsudkov vo veci samej zaujal opačný meritórny postoj. Pripustenie mimoriadneho dovolania najvyšším súdom sa za takých okolností dostáva nielen do polohy konfliktu s jeho vlastným skorším rozhodnutím v tej istej veci, ale aj do rozporu s právnou istotou sťažovateľa, ktorý sa po dvoch právoplatných meritórnych rozhodnutiach a po jednom dovolacom (z hľadiska kvality odôvodnenia tiež meritórnem) rozhodnutí legitímne spoliehal na definitívnosť vyriešenia problému dôvodov meritórneho rozhodnutia o základe ním uplatneného nároku na náhradu škody.

Pochopiteľne, ústavný súd nerozporuje dôvodnosť názorov žalovaného, generálneho prokurátora i najvyššieho súdu (napadnuté uznesenie), podľa ktorých medzitémnym rozsudkom sa rozhoduje o základe nároku na náhradu škody, teda o protiprávnom konaní, škode i o príčinnej súvislosti, a preto by súd rozhodujúci medzitémnym rozsudkom mal zdôvodniť existenciu všetkých týchto troch vzájomne previazaných komponentov. Navyše, právoplatný medzitémny rozsudok takto zakladá prekážku rei iudicatae pre ďalšie rozhodovanie o tomto trojprvkovom systéme. Pre rozhodnutie ústavného súdu je ale podstatné, či pochybenie všeobecného súdu, aké sa vyčíta i okresnému súdu a krajskému súdu, je natoľko intenzívne, že ho možno z pohľadu prípustnosti mimoriadneho dovolania vyhodnotiť ako fundamentálnu vadu, vadu najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, prípadne ako pochybenie, ktoré je v príkrom rozpore s

ústavnými princípmi.

Ústavný súd nespochybňuje, že rozhodnutia všeobecných súdov zo základného konania na úrovni odôvodnenia existencie škody a príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou skutočne môžu vyvolávať pochybnosti o náležitej kvalite. Určite nekonvenujú ani ustálenému chápaniu procesno-právnej podstaty medzitýmneho rozhodovania. Zároveň však krajský súd v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku zrozumiteľne vysvetlil, že neriešené otázky budú zodpovedané v konečnom rozsudku o výške žalovaného nároku. Aj v podmienkach právoplatného medzitýmneho rozhodnutia preto existuje priestor pre účinnú ochranu práv oboch strán sporu v ďalšom priebehu konania, a to tak v otázke existencie škody, ako aj príčinnej súvislosti. Tým je významne spochybnená podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania, podľa ktorej si jeho podanie vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu (§ 243e ods. 1 OSP). Striktné zotrvávanie na rešpektovaní podstaty medzitýmneho rozhodovania zo strany generálneho prokurátora i najvyššieho súdu v napadnutom uznesení sa tak dostáva skôr do polohy presadzovania záujmu na procesnej čistote, nie do pozície nástroja odstraňujúceho vadu najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém (rozsudok EŠLP z 23. 7. 2009 vo veci Sutyazhnik proti Rusku, sťažnosť č. 8269/02, § 38). Okrem toho, napĺňa právnu kategóriu nesprávneho právneho posúdenia veci obsahom, ktorý by obstál v prípade odvolania [§ 205 ods. 2 písm. f) OSP], nie však pri podaní mimoriadneho dovolania [§ 243f ods. 1 písm. c) OSP].

Najvyšší súd vyhodnotením mimoriadneho dovolania ako prípustného uprednostnil požiadavku vecnej správnosti a procesnej perfektnosti medzitýmneho rozhodovania pred právnou istotou sťažovateľa inkorporovanou v jeho základnom práve na súdnu ochranu a v jeho práve na spravodlivé súdne konanie. Urobil tak bez toho, že by v okolnostiach posudzovanej veci boli prítomné skutočnosti a nedostatky odôvodňujúce prielom do právnej istoty nastolenej právoplatným medzitýmnyim rozhodnutím, ktorý bol iniciovaný subjektom odlišným od strán sporu súkromno-právnej povahy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uznesením najvyššieho súdu z 31. januára 2017 v konaní sp. zn. 2 M Cdo 1/2017 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru i jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 2 charty.

K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny) a práva na rovnosť pred súdom (čl. 14 ods. 1 paktu)

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04). Žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku nemožno vykladať a uplatňovať v konaní pred súdom tak, aby niektorý z účastníkov bol zvýhodnený na úkor druhého účastníka pri uplatňovaní práv alebo aby mal priaznivejšie postavenie pri prejednávaní a rozhodovaní vecí (I. ÚS 59/00, III. ÚS 454/2011).

Judikatúra EŠLP rozsudzujúca spory o prípustnosť mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré nestoja v plnej dispozícii strany sporu, stabilne spája právo na spravodlivé súdne konanie s právnou istotou a s rovnosťou sporových strán, a to prostredníctvom požiadavky rovnosti zbraní (rozsudok vo veci DRAFT –

OVA, § 76, rozsudok vo veci PSMA, § 68).

Ústavný súd už upozornil na fakt, že riadne dovolanie žalovaného najvyšší súd síce odmietol, rozhodol teda procesne, avšak vzhľadom na legálnu konštrukciu prípustnosti riadneho dovolania podľa Občianskeho súdneho poriadku a na dôvody riadneho dovolania zaujal meritórny postoj ku kvalite odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu. V ňom neidentifikoval žiadne zásadné nedostatky dôvodov odvolacieho rozsudku, ktorým bol potvrdený medzitýmný rozsudok. Po podaní mimoriadneho dovolania však najvyšší súd názor zmenil a konštatované nedostatočné odôvodnenie vzniku škody a existencie príčinnej súvislosti vyhodnotil ako nesprávne právne posúdenie veci. Podľa názoru ústavného súdu popísaným postojom najvyšší súd interpretoval a uplatnil § 243f ods. 1 písm. c) OSP na úkor sťažovateľa, a naopak, zvýhodnil tým žalovaného, na podnet ktorého bolo mimoriadne dovolanie podané.

Vyváženie dotknutých v kolízii stojacich záujmov a hodnôt najvyšší súd uskutočnil spôsobom, ktorý je v rozpore so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu, s jeho právom na spravodlivé súdne konanie a s jeho základným právom na spravodlivé súdne konanie. Vzhľadom na to, že tento nedostatok znevýhodnil sťažovateľa v jeho procesnom postavení charakterizovanom právoplatným rozhodnutím o základe uplatneného nároku na náhradu škody, má popísaná vada za následok aj porušenie základného práva sťažovateľa na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 listiny, ako aj práva podľa čl. 14 ods. 1 paktu.

K namietanému porušeniu základného práva na účinný prostriedok nápravy (čl. 47 ods. 1 charty)

Podľa čl. 47 ods. 1 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Podľa vysvetliviek k charte je toto ustanovenie založené na čl. 13 dohovoru, ktorý zaručuje každému právo na účinný prostriedok nápravy pred národným orgánom, ak boli porušené jeho práva zaručených dohovorom. Preto sa aj pri interpretácii a uplatňovaní čl. 47 ods. 1 charty možno inšpirovať judikatúrou ESĽP týkajúcou sa čl. 13 dohovoru. Z nej vyplýva, že uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhajiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie ESĽP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozsudok ESĽP z 27. 4. 1988 vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, séria A, č. 131).

V posudzovanej veci ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 2 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu porušené bolo. Preto je potrebné zaoberať sa i namietaným porušením základného práva podľa čl. 47 ods. 1 charty.

Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) už judikoval, že základnému právu podľa čl. 47 ods. 1 charty zodpovedá povinnosť uložená členským štátom v článku 19 ods. 1 druhom pododseku Zmluvy o Európskej únii ustanoviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany [rozsudok zo 16. 5. 2017, Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, § 44)]. V nadväznosti na to už ústavný súd odkázal na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej porušenie ustanovení práva Únie zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením práva Únie a tomu prislúchajúce právo na náhradu takejto škody. Takto koncipované právo na náhradu škody, o ktoré ide aj v základnom konaní v sťažovateľovej veci (pozri bod 38), tvorí súčasť práva Únie (rozsudok z 19. 11. 1991 vo veci Andrea Francovich a Danila Bonifaci a iní proti

Talianskej republike, spojené veci C-6/90 a C-9/90, § 37).

Procesné okolnosti sťažovateľovej veci však podľa názoru ústavného súdu nesvedčia v prospech sťažovateľovho návrhu na vyslovenie porušenia jeho základného práva zaručeného čl. 47 ods. 1 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Ním totiž najvyšší súd rozhodol o mimoriadnom dovolaní, ktoré nepodnietil sťažovateľ, nehovoriac o tom, že tento opravný prostriedok v podstate nie je v dispozícii sporovej strany. Podstatnejším je ale fakt, že právoplatnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu došlo k „oživeniu“ základného konania bez akejkoľvek hmotnoprávnej prejedikcie výsledku vo veci samej. Preto nemožno za žiadnych okolností uvažovať o priamom „výsledkovom“ dopade uznesenia najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní na sťažovateľom uplatňované právo na náhradu škody tvoriace súčasť práva Únie. V tejto časti preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

K namietanému porušeniu rovnosti pred zákonom (čl. 20 charty)

Zásada rovnosti zaobchádzania predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie ustanovenú v článku 20 charty, ktorá je konkretizovaná prostredníctvom zásady zákazu diskriminácie uvedenej v článku 21 ods. 1 charty. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora uvedená všeobecná zásada od normotvorcu Únie v súlade s požiadavkami článku 52 ods. 1 charty vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a aby sa s rozdielnymi situáciami nezaobchádzalo rovnako, ibaže by takéto zaobchádzanie bolo objektívne odôvodnené (v tomto zmysle pozri napr. rozsudok Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia, C-550/07 P, EU:C:2010:512, § 54, § 55). Rozdiel v zaobchádzaní je odôvodnený, ak je založený na objektívnom a primeranom kritériu, to znamená ak je v súlade s právne prípustným cieľom sledovaným predmetnou právnou úpravou a tento rozdiel je primeraný cieľu, ktorý príslušné zaobchádzanie sleduje (rozsudky Arcelor Atlantique a Lorraine a i., C-127/07, EU:C:2008:728, § 47, ako aj Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, § 77).

Aplikačný vzťah čl. 20 a čl. 21 ods. 1 charty má teda obdobnú podstatu, ako je tomu v prípade čl. 12 od. 1 a 2 ústavy. O čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd stabilne judikuje, že tieto ustanovenia súhrne vyjadrujú podstatu základných práv a sú to ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov. Vzhľadom na tieto znaky nemôžu byť zásadne priamo aplikovateľné v individuálnych záležitostiach (I. ÚS 59/97, II. ÚS 85/07). Ústavný súd nevidí dôvod pojať odlišný postoj k čl. 20 charty, a to s ohľadom na jeho jazykovú formuláciu, ako aj berúc do úvahy odkázanú judikatúru Súdneho dvora (Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia). Preto ani v tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, jeho základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, jeho práva na rovnosť osôb pred súdom podľa čl. 14 ods. 1 paktu, jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 47 ods. 2 charty napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, bolo potrebné využiť právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, zrušiť uznesenie najvyššieho súdu z 31. januára 2017 v konaní sp. zn. 2 M Cdo 1/2017 a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu. Po vrátení veci najvyšší súd opätovne o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozhodne, pričom bude povinný dôsledne sa vysporiadať s otázkou jeho prípustnosti, a to v

	<p>intenciách vyvažovania záujmu na zachovaní právnej istoty sťažovateľa nastolenej v základnom konaní i v konaní o riadnom dovolaní žalovaného tak, ako boli prezentované v odôvodnení tohto nálezu. Pritom vezme do úvahy relevantné judikátorne postoje ESĽP.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, jeho základné právo na rovnosť účastníkov súdneho konania zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, jeho právo na rovnosť osôb pred súdom zaručené čl. 14 ods. 1 paktu, jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru a jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 47 ods. 2 charty uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2017 v konaní sp. zn. 2 M Cdo 1/2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2017 v konaní sp. zn. 2 M Cdo 1/2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 374,81 €.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	Súdny dvor EÚ: Andrea Francovich a Danila Bonifaci a iní proti Talianskej republike, spojené veci C-6/90 a C-9/90, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia, C-550/07 P; Arcelor Atlantique a Lorraine a i., C-127/07 ESĽP: rozsudok ESĽP z 23. 7. 2009 vo veci Sutyazhnik proti Rusku, sťažnosť č. 8269/02;
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na rovnosť účastníkov v konaní</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces</p> <p>kolízia záujmov</p> <p>rozhodnutie-medzitýmne</p> <p>právna istota-dôvery v právo</p> <p>mimoriadne dovolanie</p> <p>rovnosť, rovnoprávnosť-rovnosť účastníkov súdneho konania</p>

spisová značka	III. ÚS 5/2018
populárny názov	intertemporálne ustanovenia CSP
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	05.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Absencia čo i len minimálneho odôvodnenia aplikácie intertemporálnych ustanovení Civilného sporového poriadku v uznesení odvolacieho súdu je tak závažným nedostatkom napadnutého uznesenia, ktorého intenzita sama o sebe

	zakladá porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to napriek tomu, že posudzované uznesenie odvolacieho súdu nie je konečným rozhodnutím vo veci, a s dôrazom na to, že samotná výroková časť napadnutého uznesenia vybočuje z rámca ústavnej konformity.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka sa ako žalobkyňa v konaní proti žalovanému vedenom pred Okresným súdom Košice I o zaplatenie sumy 4.647,15,- Eur, domáha svojich práv a rozsudkom súdu prvej inštancie zo dňa 10.05.2016 bolo rozhodnuté, že žalovaný bol zaviazaný, aby zaplatil žalobkyni - sťažovateľke sumu 1.746,15,- Eur, s 5,5% úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od 27.04.2016 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“</p> <p>O odvolaní strán sporu proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie krajský súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.</p> <p>Sťažovateľka vytkla porušenie ňou označených práv napadnutým konaním a napadnutým uznesením krajského súdu, keďže krajský súd podľa nej rozhodol spôsobom, ktorý je v rozpore so zákonom a s poukazom na § 390 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), mal vo veci meritórne rozhodnúť. V predmetnej veci totiž krajský súd ako súd odvolací už raz rozhodoval uznesením č. k. 11 Co 676/2014-302 z 29. júna 2015, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a vec bola vrátená súdu na ďalšie konanie. Poukázala na to, že „Odňatie práva sťažovateľke v danom konaní (denegatio iustitiae), ku ktorému došlo práve vynechaním, resp. opomenutím aplikácie ust. § 390 Civilného sporového poriadku zo strany Krajského súdu v Košiciach, napriek tomu, že v predmetnom uznesení súd cituje viacero ustanovení Civilného sporového poriadku (§365, §380, §470), spôsobilo stav, že namiesto meritórneho rozhodnutia vo veci samej ako logického a zákonného výsledku odvolacieho konania rešpektujúceho Civilný sporový poriadok, vec stále nie je právoplatne skončená, sťažovateľka sa nevie domôcť plnenia, ktorého sa v danom konaní domáha.“</p>
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s priebehom súdneho konania vo veci sťažovateľky, sťažnostnou argumentáciou, ako aj obsahom vyjadrenia krajského súdu k sťažnosti a stanoviskom sťažovateľky k tomuto vyjadreniu sústredil svoju pozornosť na posúdenie možnosti porušenia základných práv sťažovateľky v príčinnej súvislosti s opomenutím aplikácie § 390 CSP krajským súdom v odvolacom konaní.</p> <p>Podľa § 389 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali. Podľa § 390 CSP odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.</p> <p>Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že nová zákonná úprava civilného procesu účinná od 1. júla 2016 prirodzene so sebou prináša a bude prinášať nutnosť riešenia aplikačných otázok novokoncipovaných zákonných pravidiel postupu všeobecných súdov v civilnom sporovom, mimosporovom i správnom súdnom konaní. Je potrebné zdôrazniť, že riešenie aplikačných otázok vyvstávajúcich z novej právnej úpravy primárne patrí do právomoci všeobecných súdov a akýkoľvek zásah ústavného súdu vo vzťahu k riešeniu týchto otázok je limitovaný zistením závažného</p>

procesného excesu zo strany všeobecných súdov majúceho za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu. Preto aj v posudzovanom prípade ústavný súd sústredil svoju pozornosť na prípadnú existenciu takéhoto procesného excesu v postupe krajského súdu, keď tento napriek výslovnému príkazu obsiahnutého v § 390 CSP, aby vo veci sám rozhodol (keďže išlo o odvolací prieskum nového rozsudku prvoinštančného súdu po zrušení jeho skoršieho rozsudku v odvolacom konaní), vo veci sám nerozhodol, ale odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podstatnou otázkou v danej veci aj vzhľadom na obsah vyjadrenia krajského súdu je aplikácia § 390 CSP účinného od 1. júla 2016 v odvolacích konaniach, v ktorých bolo odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podané v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. pred 1. júlom 2016 v spojení s dostatočnosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k tejto otázke.

Ústavný súd konštatuje, že výklad zachovania účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy s poukazom na § 470 ods. 2 CSP tak, ako bol tento vyjadrený v stanovisku krajského súdu k sťažnosti, resp. priamo premietnutý do napadnutého uznesenia krajského súdu, vybočujú z rámca ústavne konformného výkladu. Princíp zachovania účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou novej procesnej úpravy civilného konania vyjadrený v § 470 ods. 2 CSP je doplňujúcim k princípu okamžitej aplikácie ustanovení Civilného sporového poriadku vyjadreného v § 470 ods. 1 CSP. V danom prípade aplikácia § 470 ods. 2 CSP nesporne znamená zachovanie účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy spočívajúcich v odvolacom prieskume odvolaním napadnutého prvostupňového rozsudku. Tento zachovaný účinok odvolania žiadnym spôsobom nespochybňuje okamžitú aplikáciu príkazu obsiahnutého v § 390 CSP.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že absencia čo i len minimálneho odôvodnenia aplikácie intertemporálnych ustanovení Civilného sporového poriadku v napadnutom uznesení krajského súdu (keď krajský súd dôvody vyjadril len vo svojom stanovisku k sťažnosti) je tak závažným nedostatkom napadnutého uznesenia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie sťažovateľkou namietaného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to napriek tomu, že posudzované uznesenie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím vo veci, a s dôrazom na to, že samotná výroková časť napadnutého uznesenia vybočuje z rámca ústavnej konformity.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že opomenutie príkazu vyplývajúceho z § 390 CSP, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia tohto opomenutia krajským súdom, zakladá danosť takého procesného excesu zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu, v príčinnej súvislosti s ktorým bolo porušené sťažovateľkou namietané základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie

	<p>konanie.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 500 €, čo odôvodnila nezákonnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý nevydal vo veci meritórne rozhodnutie v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, čím bola zmarená jej snaha dosiahnuť definitívny verdikt s poukazom na dĺžku trvania sporu a jej vek. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).</p> <p>Ústavný súd pri rozhodovaní otázky priznania finančného zadosťučinenia aplikoval zásadu spravodlivosti, zohľadnil konkrétne okolnosti prípadu a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie nepriznal, pričom vychádzal z toho, že po vyslovení porušenia základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie sa náprava dosiahne zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu, vrátením veci na ďalšie konanie a tým, že krajský súd je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom ústavného súdu.</p> <p>Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 312,34 €.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 317/2016 z 28. júna 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 317/2016 z 28. júna 2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.</p> <p>Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 €.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>kľúčové slová</p>	<p>rozhodnutie-meritórne odvolanie-odvolacie konanie odvolanie-rozhodnutie o odvolaní občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok odvolanie-odvolací súd súd-procesný postup</p>

spisová značka	III. ÚS 29/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 421/2015 z 22. júla 2016. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol ako procesne neprípustné, keďže vadu zmätočnosti označeného rozsudku krajského súdu nezistil a namietanou vadou podľa § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) sa nezaoberal s poukazom na názor veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 (ďalej len „rozhodnutie veľkého senátu“). Najvyšší súd doručil 27. apríla 2018 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom sa vyjadril k vecnej stránke sťažnosti: „... Pokiaľ Civilný sporový poriadok dáva strane k dispozícii dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, potom rozhodovanie o ňom ako aj posudzovanie splnenia predpokladov a podmienok jeho prípustnosti sa nemôže ocitnúť mimo ústavný rámec ochrany základných práv. To znamená, že dovolací súd je povinný interpretovať a aplikovať podmienky prípustnosti tohto opravného prostriedku tak, aby boli dodržané zásady práva na spravodlivý proces, t. j. aby nebolo zhoršované procesné postavenie strany, resp. jej možnosť domáhať sa využitím dovolania účinne ochrany svojho subjektívneho práva. Ak teda Civilný sporový poriadok kumuláciu dôvodov prípustnosti dovolania (prípustných dovolacích dôvodov) v dovolaní výslovne nevylučuje (nezakazuje) a pre vyvodenie takéhoto zákazu neexistujú ani rozumné a presvedčivé argumenty, potom za ústavne konformný výklad tejto otázky treba považovať taký, ktorý rešpektuje vyššie uvedené princípy, t. j. výklad, podľa ktorého je táto kumulácia prípustná. Absencia výslovného zákazu kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania nie je medzerou C. s. p., ale naopak je zámerom zákonodarcu, aby i po zmene právnej úpravy prijatím nového procesného kódexu bola naďalej akceptovaná všeobecne uznávaná a nespochybňovaná zásada procesného práva umožňujúca účinnú ochranu subjektívnych práv, t. j. zásada o možnosti uplatňovania tejto ochrany in eventum. Z týchto dôvodov zastáva najvyšší súd názor, že sťažovateľove namietané práva boli rozhodnutím najvyššieho súdu porušené.“
z odôvodnenia	Zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bol od prijatia rozhodnutia veľkého senátu predmetom všeobecnej diskusie a kritiky odbornej verejnosti. Vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu v otázke posúdenia ústavnej konformnosti takéhoto názoru vyjadreného v označenom uznesení veľkého senátu aplikovaného vo viacerých prípadoch bol aj predmetom zjednotenia

	<p>názorov v pléne ústavného súdu podľa § 6 zákona o ústavnom súde, pričom v konaní vedenom pod PLz. ÚS 1/2018 bolo 25. apríla 2018 prijaté uznesenie pléna ústavného súdu s ďalej uvedeným stanoviskom, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané.</p> <p>„Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (PLz. ÚS 1/2018).“</p> <p>III. senát ústavného súdu sa s prijatým stanoviskom pléna plne stotožňuje a v podrobnostiach odkazuje naň.</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že predmetné stanovisko pléna je aplikovateľné aj na vec sťažovateľa, pretože najvyšší súd vo veci sťažovateľa neposúdil súbežne uplatnené dôvody prípustnosti jeho dovolania podľa § 421 písm. b) CSP. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu.</p> <p>Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 105/2017 z 8. septembra 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 105/2017 z 8. septembra 2017 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 374,81 €.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>PLz. ÚS 1/2018</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>kľúčové slová</p>	<p>aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu dovolanie-prípustnosť</p>

spisová značka	III. ÚS 32/2018
populárny názov	okruh účastníkov konania
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Ak všeobecný súd v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nesprávne vyhodnotí účastníkom navrhnutú vecnú legitímáciu subjektov konania a meritórne vo veci rozhodne o vlastníckom práve osoby evidovanej v katastri nehnuteľností bez jej účasti v konaní, odníme tým tejto osobe právo na prístup k súdu a poruší jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa z odôvodnenia rozsudku okresného súdu v inej veci sp. zn. 6 C 183/2013 z 3. októbra 2017 dozvedela o tom, že napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť, bolo určené, že iná osoba je vlastníkom v sťažnosti označených nehnuteľností, ktoré dovtedy vlastnila. V sťažnosti uviedla, že predmetné nehnuteľnosti nadobudla na základe kúpnej zmluvy a vlastníctvo k nim preukazovala kópiou výpisu z príslušného katastra nehnuteľností. Sťažovateľka tvrdí, že nebola stranou v napadnutom konaní a o vydaní napadnutého rozsudku nemala vôbec vedomosť. Okresný súd napadnutým rozsudkom určil, že vlastníkom predmetných nehnuteľností je iná osoba ako sťažovateľka, a to napriek tomu, že nebola stranou sporu v napadnutom konaní. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd rozhodol o neexistencii jej vlastníckeho práva bez toho, aby bola stranou sporu v konaní, preto namieta, že došlo k porušeniu jej označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu.
z odôvodnenia	Z predloženého spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľkou tvrdená skutočnosť, že nebola stranou, resp. subjektom v konaní, v ktorom sa rozhodlo o neexistencii jej vlastníckeho práva a existencii vlastníckeho práva iného subjektu k nehnuteľnostiam, ktoré v čase vydania napadnutého rozsudku podľa katastra nehnuteľností vlastnila, sa zakladá na pravde. V tejto súvislosti je zarádzajúce, že žalobca v napadnutom konaní okrem iného navrhol pribrať do napadnutého konania aj sťažovateľku (č. I. súdneho spisu 339 a nasl.) s poukazom na § 78 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), o ktorom okresný súd rozhodol uznesením z 22. marca 2017, ktorým žalobcom navrhnutých žalovaných, a teda aj sťažovateľku do konania nepripustil. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania respektíve stranou v konaní so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (m. m. II. ÚS 14/2001 a II. ÚS 132/02). Ústavný súd konštatuje, že samotný fakt, že okresný súd rozhodol napadnutým rozsudkom o vlastníckom práve sťažovateľky bez toho, aby bola stranou sporu, postačuje pre konštatovanie, že sťažovateľke bol bezprecedentne odmietnutý prístup k súdu, ktorý tvorí imanentnú zložku práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Napriek uvedenému jednoznačnému záveru o porušení označených práv

sťažovateľky ústavný súd považoval za nevyhnutné zareagovať na argumentáciu predostretú zákonnou sudkyňou, resp. okresným súdom. Ústavný súd v súvislosti s tvrdením okresného súdu, že odôvodnenie napadnutého rozsudku spolu s vyjadrením zákonnej sudkyne dostatočne objasňuje, akým spôsobom sa tunajší súd vysporiadal s okruhom strán konania a z akých dôvodov nekonal so sťažovateľkou ako so stranou konania, ústavný súd v prvom rade konštatuje, že len odôvodnenie rozsudku má objasniť dôvody rozhodnutia, a nie vyjadrenie zákonnej sudkyne k sťažnosti. Pokiaľ ide o samotné odôvodnenie napadnutého rozsudku, ústavný súd konštatuje, že napriek pomerne rozsiahlemu odôvodneniu, čo sa týka počtu strán, okresný súd nepripustenie sťažovateľky ako žalovanej na základe návrhu žalobcu odôvodnil lakonicky, „na výrok uznesenia o nepripustení zmeny žaloby logicky napokon nadväzuje výrok II o nepripustení prístúpenia ďalších subjektov na strane žalovaných do konania. V osobách týchto subjektov ide o účastníkov kúpnych zmlúv uzatvorených alebo zavkladovaných v období od 04.11.2009 do 02.07.2015.“. Ústavný súd v súvislosti s uvedeným konštatuje, že žalobca je pánom sporu a pokiaľ v okolnostiach prípadu navrhol prístúpenie ďalších subjektov na strane žalovaných, okresný súd pochybil, ak tomuto návrhu nevyhovel. Všeobecný súd pri rozhodovaní o pripustení ďalšieho subjektu aplikuje len ustanovenia procesného práva a prihliada najmä na to, či sú splnené všeobecné podmienky účasti, teda predovšetkým procesná subjektivita a procesná spôsobilosť prístupujúceho subjektu, a to najmä v prípadoch tzv. núteného procesného spoločenstva, čo bol aj prípad sťažovateľky, pretože predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a preto toto konanie muselo zásadne prebiehať za účasti všetkých zapísaných vlastníkov, resp. spoluvlastníkov nehnuteľnosti, inak žalobe nebolo možné vyhovieť a mala byť zamietnutá (§ 78 ods. 2 CSP). Rešpektujúc uvedené, je potrebné konštatovať, že právny názor zákonnej sudkyne, že „hmotnoprávna legitímácia sporových strán nie je rozhodujúca“, je mylný a arbitrárny, v rozpore s ustálenou judikatúrou všeobecných súdov v tejto otázke.

Keďže okresný súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru v otázke okruhu účastníkov konania (sťažovateľka nebola stranou v spore) vzhľadom na predmet konania (určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam) a stav zapísaný v katastri nehnuteľností (sťažovateľka bola evidovaná ako vlastníka predmetných nehnuteľností) v čase vydania rozhodnutia, rozhodol protizákonne v rozpore s § 78 ods. 2 CSP a zároveň porušil označené práva sťažovateľky tým, že jej neposkytol súdnu ochranu v jej záležitosti, resp. veci. Ide o učebnicový prípad odmietnutia prístupu k súdu osobe, o ktorej právach rozhodol všeobecný súd bez jej účasti.

Totíž ak všeobecný súd v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nesprávne vyhodnotí účastníkom navrhnutú vecnú legitímáciu subjektov konania a meritórne vo veci rozhodne o vlastníckom práve osoby evidovanej v katastri nehnuteľností bez jej účasti v konaní, odníme tým tejto osobe právo na prístup k súdu a poruší jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu.

Ústavný súd rozhodol:

Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 25. augusta 2017 porušené boli.

	<p>Rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 25. augusta 2017 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Dunajská Streda na ďalšie konanie.</p> <p>Okresný súd Dunajská Streda je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti MLM Real spol. s r.o. trovy konania v sume 312,34 €.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	II. ÚS 14/2001 a II. ÚS 132/02
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	vlastníctvo konanie-procesný postup práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná interpretácia právnych noriem účastník konania-pristúpenie

spisová značka	III. ÚS 60/2018
populárny názov	nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je nedostatočné v tej miere, že nedáva uspokojivé odpovede na všetky rozhodujúce právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, potom odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa bez ďalšieho stotožní s takýmto nedostatočným odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, možno taktiež považovať za nedostatočné a v konečnom dôsledku aj arbitrárne.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd Piešťany dvakrát vyhovel návrhu sťažovateľov na určenie vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam, a to rozsudkami z 21. marca 2013 a 5. decembra 2014. Oba označené rozsudky okresného súdu boli na základe odvolaní zrušené uzneseniami krajského súdu. Okresný súd po vrátení veci krajským súdom o návrhu sťažovateľov rozhodol v poradí tretím rozsudkom súdu prvej inštancie, ktorým ich žalobu zamietol. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Sťažovatelia podali dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd uznesením z 12. júla 2017 tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol. Sťažovatelia v sťažnosti tvrdia, že rozsudok súdu prvej inštancie je prekvapivý, nepredvídateľný a arbitrárny, pretože súd po vrátení veci nevykonal žiadne

	<p>d'alsie dokazovanie, len vo svojom rozsudku zopakoval už zistený skutkový stav a dospel k opačnému právnenému záveru, odvolávajúc sa výlučne na záväzný právny názor krajského súdu vyslovený v druhom v poradí zrušujúcom uznesení, ktorým bol viazaný, a konštatoval neunesenie dôkazného bremena sťažovateľmi. V tejto súvislosti tvrdia, že krajský súd v označenom zrušujúcom uznesení žiaden záväzný právny názor nevyjadril. Krajský súd následne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku podľa názoru sťažovateľov nijako nevysvetlil, prečo sa stotožňuje s názorom okresného súdu, ktorý sa plne odvolal na jeho záväzný právny názor vyslovený v druhom v poradí jeho zrušujúcom uznesení, ktorý de facto ním ani vyslovený nebol, teda nevysvetlil, prečo sťažovatelia neunesli dôkazné bremeno.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).</p> <p>Sťažovatelia v podstatnom namietali, parafrázujúc, že okresný súd dvakrát vo veci rozhodol pozitívne a následne za toho istého skutkového stavu bez vykonania ďalšieho dokazovania konštatoval opak a rozhodol negatívne, pričom svoje rozhodnutie oprel o tvrdený záväzný právny názor krajského súdu vyslovený v poradí druhom zrušujúcom uznesení. Následne sa krajský súd bez ďalšieho odôvodnenia stotožnil s názorom okresného súdu a toto prekvapivé rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Sťažovatelia za daných okolností predovšetkým tvrdia, že krajský súd v skutočnosti žiaden záväzný právny názor neformuloval, preto odvolanie sa naň bez ďalšieho spôsobuje arbitrárnosť rozsudku súdu prvého stupňa, ktorú nenapravil ani krajský súd, preto napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné považovať za tiež arbitrárny. Sťažovateľka je presvedčená o tom, že nedostala zrozumiteľné odpovede na svoje výhrady voči takémuto postupu, ako aj na kľúčovú otázku v napadnutom konaní, ktorým bolo posúdenie ne/dobromyseľnosti nadobúdateľov.</p> <p>Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu súvisiaceho súdneho spisu, ako aj kópií uznesenia krajského súdu sp. zn. 9 Co 189/2015 ústavný súd konštatuje, že právnym dôvodom zamietnutia žaloby sťažovateľov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam okresným súdom bol právny názor, že v danom prípade sťažovatelia neunesli dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní nedobromyseľnosti žalovaných nadobúdateľov predmetných nehnuteľností s poukazom na názor odvolacieho súdu, ktorý v odôvodnení svojho napadnutého rozsudku v podstatnom konštatoval: „Pri posudzovaní tejto otázky nie je možné vychádzať (tak ako to opätovne správne konštatuje prvostupňový súd) z hypotetických úvah založených na príbuzenských vzťahoch, ale skutočnosti svedčiace o nedobromyseľnom nadobudnutí vlastníctva musia byť jednoznačne preukázané. Navrhovatelia aj podľa názoru odvolacieho súdu v tomto prípade neunesli dôkazné bremeno a žiadnym z vykonaných dôkazov nepreukázali vedomosť odporcov o zrušení príklepu, a tým i spochybnenie vlastníckeho práva ich právnych predchodcov. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania neboli preukázané žiadne nové skutočnosti, nemohol ani odvolací súd vyhodnotiť vykonané dokazovanie inak, ako ho vyhodnotil súd prvého stupňa.“</p> <p>Pre úplnosť je potrebné dodať, že krajský súd vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, ktorým mal podľa okresného súdu formulovať záväzný právny názor, konštatoval, že „z dôvodov napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z ktorých konkrétnych dôkazov súd vychádzal, keď konštatoval nedostatok dobromyseľnosti na strane odporcov“. Okresnému súdu ďalej vyčítal, že „... v závere svojho rozhodnutia tieto dôkazy dostatočným spôsobom nevyhodnocuje...“. V závere krajský súd konštatuje, že „bude jeho povinnosťou v ďalšom konaní konkretizovať, z ktorých konkrétnych dôkazov vychádzal, keď</p>

k takémuto záveru dospel. Je potrebné zdôrazniť, že dôkazné bremeno v tomto prípade je na navrhovateľoch, lebo na rozdiel od ust. § 42a OZ sa tu vedomosť nepredpokladá...“.

Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia napriek proklamovaným záverom vo veci konajúcich súdov sa nedozvedeli, na základe akých úvah súdy dospeli k záveru a presvedčeniu, že neunesli dôkazné bremeno v otázke preukázania nedobromyseľnosti nadobúdateľov. Okresný súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia v princípe zopakoval výsledky doterajšieho dokazovania, ktorými poukázal na nedostatok dobromyseľnosti nadobúdateľov a následne dospel k arbitrárnemu záveru, že sťažovatelia neunesli dôkazné bremeno, a to aj napriek tomu, že okresný súd zároveň konštatoval, že bol opačného názoru. Túto kontroverziu odôvodnil tým, že bol viazaný záväzným právnym názorom krajského súdu vysloveným v jeho zrušujúcom uznesení. Ústavný súd konštatuje, že dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie bolo podľa názoru krajského súdu nedostatočné odôvodnenie záveru o nedobromyseľnosti odporcov vo väzbe na výsledky dokazovania. Zároveň dodáva, že v odôvodnení zrušujúceho uznesenia krajského súdu žiadny záväzný názor formulovaný nebol. Preto odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie sa javí ako protirečivé, nedostatočné a v konečnom dôsledku aj nepresvedčivé.

Krajský súd pri odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku len vo všeobecnosti zopakoval záver o neunesení dôkazného bremena, ktorý mal vyplývať z odôvodnenia rozsudku prvej inštancie. V súvislostiach toto odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu možno považovať za rovnako arbitrárne, pretože ako už bolo uvedené, samotné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je nekonzistentné, protirečivé a nepresvedčivé. Pokiaľ odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je nedostatočné v tej miere, že nedáva uspokojivé odpovede na všetky rozhodujúceho právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, potom odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa bez ďalšieho stotožní s takýmto nedostatočným odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, možno taktiež považovať za nedostatočné a v konečnom dôsledku aj arbitrárne. Uvedené podľa názoru ústavného súdu postačuje pre záver, že krajský súd pri odôvodňovaní svojho napadnutého rozsudku postupoval nedôsledne, formalisticky a arbitrárne, v dôsledku čoho došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov.

Ústavný súd k posudzovanej veci nad rámec uvedeného dodáva, že požiadavka krajského súdu, aby sťažovatelia preukázali vedomosť odporcov o zrušení príklepu priamymi dôkazmi, teda jednoznačne bez akýchkoľvek pochybností, sa javí ako neprimeraná okolnostiam veci. Následné konštatovanie záveru o neunesení dôkazného bremena sťažovateľov v tejto otázke vo väzbe na výsledky dokazovania považuje ústavný súd za predčasné, arbitrárne a prílišne formalistické, pretože pokiaľ ide o posúdenie dobromyseľnosti nadobúdateľov, je potrebné mať na zreteli obmedzenú možnosť preukázania nedobromyseľnosti nadobúdateľov priamymi nespochybniteľnými dôkazmi, ktoré vzhľadom na opatrnosť a pravý úmysel nadobúdateľov ani nemusia existovať, preto pre preukázanie nedobromyseľnosti ako psychického stavu, resp. vnútorného presvedčenia postačuje, že z prejavov navonok (napr. výpovedí, svedectiev) možno bez závažnejších pochybností vyvodiť, že dobromyseľnosť v okolnostiach prípadu absentuje, alebo že je aspoň spochybnená v takej miere, že

	<p>je možné konštatovať opak, a to najmä v kontexte povinnosti nadobúdateľov konať s určitou mierou opatrnosti, akú možno od nich požadovať s prihliadnutím na konkrétnosti prípadu, inak by neúmerné dôkazné bremeno viedlo k zjavnej nespravodlivosti. Koncepcia právnej domnienky dobromyseľnosti sa viaže a je spojená so zachovávaním náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať. V okolnostiach posudzovanej veci tento aspekt nebol zohľadnený pri vyhodnocovaní dobromyseľnosti nadobúdateľov. Prítom k nadobúdaniu vlastníckeho práva prostredníctvom ochrany dobrej viery nadobúdateľa môže dochádzať len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že nadobúdateľ je dobromyseľný.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu z 18. februára 2016 porušené boli.</p> <p>Rozsudok Krajského súdu z 18. februára 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Krajský súd je povinný uhradiť sťažovateľov trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	vlastníctvo dobrá viera arbitrárnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu dokazovanie-dôkazné bremeno dokazovanie-dôkazná núdza

spisová značka	III. ÚS 61/2018
populárny názov	kontradiktórnosť - väzobné konanie
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Postupom krajského súdu, ktorý neoboznámil sťažovateľa s obsahom sťažnosti prokurátora krajskej prokuratúry, ktorú tento podal proti prvostupňovému rozhodnutiu o prepustení sťažovateľa z väzby, bola nepochybne porušená jedna z požiadaviek spravodlivého procesu, a to kontradiktórnosť konania (a súčasne "rovnosť zbraní"), keďže sťažovateľovi nebolo umožnené zaujať stanovisko k zásadným argumentom sťažnosti prokurátora, ktorú tento podal v neprospech sťažovateľa a v dôsledku ktorej bolo pôvodné prvostupňové rozhodnutie zmenené. Spôsob uplatnenia právomoci krajského súdu, ktorý nerešpektoval vymedzený princíp rovnosti, nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeným čl. 17 ods. 5 ústavy a jeho právom na slobodu a

	bezpečnosť zaručeným čl. 5 ods. 4 dohovoru.
skutkový stav a základné fakty	<p>Voči sťažovateľovi bolo vedené väzobné trestné stíhanie pre trestný čin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa ustanovení § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Na základe žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 10. júna 2017 rozhodol Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 4 Tk 4/2016 z 3. júla 2017 o prepustení sťažovateľa z väzby a o nariadení dohľadu probačného a mediačného úradníka, ako aj o nariadení ďalších povinností a obmedzení podľa ustanovení § 80 ods. 2 a § 82 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Na základe sťažnosti prokurátora podanej proti uvedenému rozhodnutiu krajský súd namietaným uznesením prvostupňové rozhodnutie zrušil, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol a jeho väzbu dohľadom aprobačného a mediačného úradníka nenahradil.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu argumentuje, že mu písomne odôvodnená sťažnosť prokurátora, na základe ktorej bolo prvostupňové rozhodnutie o vyhovení jeho žiadosti o prepustenie z väzby zrušené, nebola nikdy doručená a nebola doručená ani jeho obhajcovi, preto nemal možnosť oboznámiť sa s jej obsahom, a teda sa k nej ani vyjadriť. V takomto postupe sťažovateľ vidí porušenie princípu kontradiktórnosti konania a vo svojom výsledku porušenie jeho označených práv zaručených ústavou a dohovorom.</p>
z odôvodnenia	<p>Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky na rýchlosť a kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Jednou z nich je aj procesná záruka kladúca dôraz na zachovanie princípu „rovnosti zbraní“ a z nej vyplývajúcej kontradiktórnosti konania (podobne napr. III. ÚS 402/08). Zásada rovnosti zbraní je jednou z charakteristík širšieho konceptu spravodlivého procesu, ktorý tiež zahŕňa právo, aby trestné konanie bolo konradiktórne [pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Brandstetter proti Rakúsku, rozsudok z 28. 8. 1991, č. 11170/84]. Európsky súd pre ľudské práva zásadu rovnosti zbraní definuje ako požiadavku, aby každá strana konania mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku podstatným spôsobom neznevýhodňujú vzhľadom na protistranu (Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, rozsudok z 18. 2. 1997, č. 18990/91; Foucher proti Francúzsku, rozsudok z 18. 3. 1997, č. 22209/93). Jej cieľom je dosiahnutie „spravodlivej rovnováhy“ medzi stranami sporu (Dombo Beheer B.V. proti Holandsku, rozsudok z 21. 10. 1993, č. 14448/88). V trestnom konaní nesmie byť postavenie obvineného zreteľne nevýhodné v pomere k obžalobe (Oyston proti Spojenému kráľovstvu, rozhodnutie z 22. 1. 2002, č. 42011/98). V rozhodnutí v spomenutej veci Nideröst-Huber proti Švajčiarsku ESLP navyše uviedol, že pri posudzovaní otázky rešpektovania práva na spravodlivosť konania nezohráva úlohu, či stanovisko ku ktorému sa dotýčaný nemal možnosť vyjadriť, malo nejaký vplyv na rozhodnutie príslušného vnútroštátneho orgánu, rovnako nie je podstatné, či toto vyjadrenie obsahuje nejaké nové skutočnosti alebo argumenty; je totiž na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či si ten ktorý argument vyžaduje nejaký komentár z jeho strany.</p> <p>Sťažovateľ ako dôvod svojej sťažnosti vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajskému súdu uvádza skutočnosť, že ho krajský súd vôbec neoboznámil s obsahom sťažnosti prokurátora krajskej prokuratúry, ktorú tento podal proti</p>

prvostupňovému rozhodnutiu o prepustení sťažovateľa z väzby. Z obsahu príslušného spisového materiálu ústavný súd zistil, že ani okresný súd, a predovšetkým ani krajský súd (pred svojím rozhodnutím) nedoručili strane obhajoby písomné odôvodnenie sťažnosti, ktorú uplatnil voči prvostupňovému rozhodnutiu o prepustení sťažovateľa z väzby prokurátor. Rovnako krajský súd v podstate ani inak neumožnil sťažovateľovi (prípadne jeho právnomu zástupcovi), aby sa k tomuto stanovisku vyjadril, keďže o veci rozhodol v druhom stupni na neverejnom zasadnutí bez vypočutia sťažovateľa.

Ústavný súd konštatuje, že postupom krajského súdu v druhostupňovom konaní bola nepochybne porušená jedna z požiadaviek spravodlivého procesu, a to kontradiktórnosť konania (a súčasne „rovnosť zbraní“), keďže sťažovateľovi nebolo umožnené zaujať stanovisko k zásadným argumentom sťažnosti prokurátora, ktorú tento podal v neprospech sťažovateľa a v dôsledku ktorej bolo pôvodné prvostupňové rozhodnutie zmenené. Ústavný súd zdôrazňuje, že všeobecný súd uvedené požiadavky spolutvoriace koncept spravodlivého procesu nemôže ignorovať.

Spôsob uplatnenia právomoci krajského súdu, ktorý nerešpektoval vymedzený princíp rovnosti, nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeným čl. 17 ods. 5 ústavy a jeho právom na slobodu a bezpečnosť zaručeným čl. 5 ods. 4 dohovoru, preto ústavný súd dospel k záveru o porušení označených práv sťažovateľa namietaným uznesením krajského súdu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označeného základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 17 ods. 5 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, v zmysle § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde rozhodnutie krajského súdu zrušil. Vzhľadom na skutočnosť, že bol sťažovateľ medzičasom z väzby prepustený, postup vrátenia veci sťažovateľa na nové konanie krajskému súdu neprichádzal do úvahy, keďže o vzatí do väzby možno rozhodovať iba pro futuro, nie za dobu minulú (obdobne pozri II. ÚS 557/2012, II. ÚS 595/2012, I. ÚS 2014/05, III. ÚS 206/2017).

Sťažovateľ v sťažnosti žiada aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, kde argumentuje nemožnosťou reparaovať vzniknutý stav. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Ústavný súd pri rozhodovaní otázky priznania finančného zadosťučinenia aplikoval zásadu spravodlivosti, zohľadnil konkrétne okolnosti prípadu a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Vyslovenie porušenia garantovaných práv sťažovateľa rozhodnutím krajského súdu a zrušenie napadnutého rozhodnutia predstavujú vo svojom súhrne podľa názoru ústavného súdu dostatočné zavŕšenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany, preto mu požadované primerané finančné zadosťučinenie nepriznal.

Ústavný súd rozhodol:

Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené čl. 17 ods. 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tos 69/2017 z 25. júla 2017 porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tos 69/2017 z 25. júla 2017 zrušuje.

	<p>Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 €.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>III. ÚS 402/08 ESELP vo veci Brandstetter proti Rakúsku, rozsudok z 28. 8. 1991, č. 11170/84</p> <p>ESELP vo veci Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, rozsudok z 18. 2. 1997, č. 18990/91</p> <p>ESELP vo veci Foucher proti Francúzsku, rozsudok z 18. 3. 1997, č. 22209/93</p> <p>ESELP vo veci Dombo Beheer B.V. proti Holandsku, rozsudok z 21. 10. 1993, č. 14448/88</p> <p>II. ÚS 557/2012, II. ÚS 595/2012, I. ÚS 2014/05, III. ÚS 206/2017</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	<p>prokurátor, prokuratúra-dozor prokurátora</p> <p>princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-kontradiktórnosť</p> <p>väzba-preskúmanie väzobných dôvodov</p> <p>väzba-preventívna</p> <p>sťažnosť</p> <p>väzba-úteková</p> <p>väzba-nahradenie väzby</p> <p>trestné konanie</p> <p>rovnosť, rovnoprávnosť-princíp rovnosti</p> <p>doručenie, doručovanie-písomností (zásielok)</p> <p>trestné stíhanie</p>

spisová značka	III. ÚS 75/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.07.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov</p>
analytická právna veta	<p>Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu</p>

	podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka podala 28. septembra 2016 dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 CoP 45/2015-1987 z 22. júna 2016, ktorého prípustnosť vyvodzovala popri sebe z § 420 písm. e) a f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení s poukazom na názor veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 (ďalej len „rozhodnutie veľkého senátu“) zaoberal len dôvodom dovolania podľa § 420 písm. e) CSP. Keďže vadu zmätočnosti označeného rozsudku krajského súdu nezistil, a k posúdeniu ostatných dovolacích dôvodov nepristúpil, rešpektujúc uvedené rozhodnutie veľkého senátu, dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné.</p> <p>Sťažovateľka s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nesúhlasí. Je presvedčená o tom, že najvyšší súd svojvoľne interpretoval novú zákonnú úpravu prípustnosti dovolania podľa Civilného sporového poriadku a v rozpore so zákonom zásadne obmedzil rozsah prípustnosti dovolania. Okrem toho vyjadruje nespokojnosť i s posúdením dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP najvyšším súdom.</p>
z odôvodnenia	<p>Zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bol od prijatia rozhodnutia veľkého senátu predmetom všeobecnej diskusie a kritiky odbornej verejnosti. Vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu v otázke posúdenia ústavnej konformnosti takéhoto názoru vyjadreného v označenom uznesení veľkého senátu aplikovaného vo viacerých prípadoch bol aj predmetom zjednotenia názorov v pléne ústavného súdu podľa § 6 zákona o ústavnom súde, pričom v konaní vedenom pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 bolo 25. apríla 2018 prijaté uznesenie pléna ústavného súdu s ďalej uvedeným stanoviskom, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané.</p> <p>V zmysle stanoviska pléna ústavného súdu „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (PLz. ÚS 1/2018).“</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že predmetné stanovisko pléna ústavného súdu je aplikovateľné aj na vec sťažovateľky, pretože najvyšší súd neposúdil súbežne uplatnené dôvody prípustnosti jej dovolania, ale obmedzil sa len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. e) CSP, t. j. z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorú sťažovateľka uviedla na prednejšom mieste. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu.</p> <p>Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym</p>

	<p>názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 207/2016 z 25. septembra 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 207/2016 z 25. septembra 2017 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania v sume 312,34 eur.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	PLz. ÚS 1/2018 NS sp. zn. 1 VCdo 1/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dovolanie-dovolacie dôvody občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok dovolanie-dovolacie konanie

spisová značka	III. ÚS 82/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.07.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ podal 7. júla 2016 dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 753/2015-492 z 27. apríla 2016, ktorého prípustnosť vyvodzoval popri sebe z § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení s poukazom na názor veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 (ďalej len „rozhodnutie veľkého senátu“) zaoberal len dôvodom dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Keďže vadu

	<p>zmätočnosti označeného rozsudku krajského súdu nezistil a k posúdeniu ostatných dovolacích dôvodov nepristúpil, rešpektujúc uvedené rozhodnutie veľkého senátu, dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné. Sťažovateľ s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nesúhlasí. Je presvedčený o tom, že najvyšší súd svojvoľne interpretoval novú zákonnú úpravu prípustnosti dovolania podľa Civilného sporového poriadku a v rozpore so zákonom zásadne obmedzil rozsah prípustnosti dovolania. Takéto obmedzenie nie je podľa názoru sťažovateľa podložené žiadnym legitímnym cieľom a nerešpektuje požiadavku proporcionality. Považuje preto za protiústavné, aby sa cez neprípustnosť dovolania reguloval nápad vecí na najvyššom súde, ktorý má meritórne rozhodnúť o každom dovolaní spĺňajúcom náležitosti stanovené zákonom. Ďalej uvádza, že dovolanie podal 7. júla 2016, t. j. pred prijatím rozhodnutia veľkého senátu, a preto pri formulovaní dovolania legitímne očakával, že prípustnosť dovolania bude najvyšším súdom skúmaná z oboch ním uplatnených dovolacích dôvodov.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bol od prijatia rozhodnutia veľkého senátu predmetom všeobecnej diskusie a kritiky odbornej verejnosti. Vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu v otázke posúdenia ústavnej konformnosti takéhoto názoru vyjadreného v označenom uznesení veľkého senátu aplikovaného vo viacerých prípadoch bol aj predmetom zjednotenia názorov v pléne ústavného súdu podľa § 6 zákona o ústavnom súde, pričom v konaní vedenom pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 bolo 25. apríla 2018 prijaté uznesenie pléna ústavného súdu s ďalej uvedeným stanoviskom, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané.</p> <p>V zmysle stanoviska pléna ústavného súdu „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (PLz. ÚS 1/2018).</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že predmetné stanovisko pléna ústavného súdu je aplikovateľné aj na vec sťažovateľa, pretože najvyšší súd neposúdil súbežne uplatnené dôvody prípustnosti jeho dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale obmedzil sa len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. f) CSP. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu.</p> <p>Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením</p>

	<p>Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 12/2017 z 25. októbra 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7 Cdo 12/2017 z 25. októbra 2017 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť Michalovi Provazníkovi trovy konania v sume 390,50 eur.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	PLz. ÚS 1/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok dovolanie-dovolacie konanie dovolanie-dovolacie dôvody

spisová značka	III. ÚS 141/2018
populárny názov	odôvodnenie rozhodnutia v exekučnom konaní
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil.
skutkový stav a základné fakty	<p>V exekučnej veci obchodnej spoločnosti LX Reality, s.r.o, Lučenec, (ďalej len „oprávnená“), proti sťažovateľovi (povinnému) o vymoženie sumy 7 956,58 € s príslušenstvom okresný súd uznesením č. k. 17 Er 791/2013-124 z 2. novembra 2016 vydaným vyšším súdnym úradníkom nevyhovel námietkam sťažovateľa proti exekúcii vykonávanej súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1157/2013, pretože dospel k záveru, že exekučné konanie je dôvodné a aj správne vedené na podklade exekučného titulu:</p> <p>- rozsudku okresného súdu č. k. 6 C 202/2007-34 zo 7. decembra 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 Co 71/2008-73 zo 16. apríla 2008, ktorým zaviazal otca sťažovateľa – (dlžníka) zaplatiť oprávnenej (veriteľovi) sumu 239 700 Sk (7 956,58 €) spolu s 0,05 % zmluvnou pokutou za každý deň omeškania od 20. októbra 2007 do zaplatenia (z titulu neuhradenia provízie za sprostredkovanie predaja nehnuteľnosti, ktorej bol výlučným vlastníkom), ako aj trovy konania a trovy právneho zastúpenia, a - rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 2 C 25/2012-464 z 19. februára 2013 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 17 Co 130/2013 z 21. mája 2013, ktorým bolo určené, že kúpna zmluva uzavretá 26. novembra 2007 medzi otcom sťažovateľa – (predávajúcim) a sťažovateľom</p>

(kupujúcim), ktorou previedol do výlučného vlastníctva sťažovateľa konkrétne špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v obci (za dohodnutú kúpnu cenu 500 000 Sk, t. j. 16 596,96 €, ktorá bola vyplatená sťažovateľom pred podpísaním kúpnej zmluvy, pozn.), je voči oprávnenej právne neúčinná, a ktorým bol sťažovateľ zaviazaný nahradiť oprávnenej trovy konania.

Sťažovateľ v námietkach proti exekúcii uviedol, že exekúciu považuje za zmätočnú a nezákonnú a že existujú dôvody, pre ktoré je neprípustná. Poukázal na to, že oprávnená nemá právny nárok na plnenie voči nemu, pretože on nie je právnym nástupcom dlžníka (svojho otca) zaviazaného rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 202/2007-34 zo 7. decembra 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 17 Co 71/2008-73 zo 16. apríla 2008. Sťažovateľ (už) nie je ani vlastníkom nehnuteľností, ktoré boli predmetom odporovaného právneho úkonu (tieto na základe kúpnej zmluvy z 3. júla 2008 predal za dohodnutú kúpnu cenu 500 000 Sk, t. j. 16 596,96 €, ktorá mu bola vyplatená pred podpísaním kúpnej zmluvy, pozn.), a preto nie je možné, aby oprávnená požadovala uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovaným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, ale len „náhradu do výšky prospechu. Náhrada ako ani jej výška doposiaľ nebola u povinného uplatnená, pričom výška nebola žiadnym spôsobom určená prípadne priznaná... Aj po splnení všetkých zákonných predpokladov na podanie návrhu na vykonanie exekúcie – túto je možné začať a následne viesť len do tejto výšky hodnoty prospechu. Opačný názor by viedol k možnosti vykonávať exekúciu na pohľadávky nepomerne a mnohonásobne vyššie než je hodnota majetku, ktorý odporovaným právnym úkonom ušiel z majetku dlžníka... čo je neprípustné a v rozpore so zákonom. Hodnota prospechu preto musí byť určená a len táto suma môže podliehať exekúcii... Vedením exekúcie na základe uvedených exekučných titulov vo výške rovnajúcej sa celému dlhu dlžníka voči oprávnenému by bol postihnutý majetok povinného vo výške, ktorá podstatne presahuje hodnotu toho, čo ušlo z dlžníkovho majetku, a teda aj zákonný limit na vedenie exekúcie. Následne aj trovy exekúcie ako aj trovy právneho zastúpenia pri exekúcii vzniknuté na základe tejto exekúcie nezodpovedajú zákonnému nároku, nakoľko ich nie je možné uplatňovať z celkového dlhu dlžníka, ale len z hodnoty toho, čo z majetku dlžníka odporovaným právnym úkonom ušlo.“

Námietky sťažovateľa proti exekúcii považoval okresný súd za právne irelevantné, neobsahujúce dôvody podľa § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ktoré by spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, resp. pre ktoré je exekúcia neprípustná.

Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 17 Er 791/2013-124 z 2. novembra 2016 vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej zopakoval svoje predchádzajúce argumenty.

Okresný súd sťažnosť sťažovateľa uznesením č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 vydaným sudcom podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016) zamietol ako nedôvodnú, pričom konštatoval: "Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 2 C/25/2012 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 Co/130/2013 súd určil, že kúpna zmluva uzavretá dňa 26. 11. 2007 medzi predávajúcim (otcom povinného) a kupujúcim je voči oprávnenému právne neúčinná, oprávnenému bola priznaná pohľadávka proti , v ustálenej hodnote nehnuteľnosti vo výške 500 000 Sk (16 496,96 Eur), túto pohľadávku je možné vymáhať len do výšky 16 596,96 Eur, suma vymáhanej pohľadávky je nižšia ako kúpna cena nehnuteľnosti v tom čase. Právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z toho úkonu prospech, t. j. voči povinnému, ktorý bol počas celého konania konfrontovaný s tým, že oprávnený

	<p>má neuspokojenú pohľadávku voči jeho otcovi a celé konanie o odporovateľnosti je vedené z dôvodu, aby predmetná pohľadávka bola uspokojená priamo povinným. Výška majetkového prospechu získaného odporovateľným právnym úkonom sa stotožňuje s výškou sumy, o ktorú bol veriteľ reálne ukrátený.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Predmetom sťažnosti je námetka porušenia základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu odôvodnená nesprávnou interpretáciou ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka týmto súdom v exekučnom konaní vedenom proti sťažovateľovi ako povinnému.</p> <p>Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, IV. ÚS 292/04) je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom.</p> <p>Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Zároveň platí, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).</p> <p>Inštitút odporovateľnosti slúži potrebám exekučného konania, lebo jeho účelom je umožniť veriteľovi, ktorý má voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku, dosiahnuť uspokojenie tejto pohľadávky z majetku (vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt), ktorý ušiel dlžníkovi v dôsledku jeho odporovateľného právneho úkonu. Zmyslom odporovacej žaloby podľa § 42b Občianskeho zákonníka je dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že právny úkon urobený dlžníkom je voči veriteľovi právne neúčinný. Ak súd odporovacej žalobe vyhovel, veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a v prípade, že to nie je možné, veriteľ má právo na náhradu voči tomu, kto mal z toho úkonu prospech.</p> <p>Dlžníkove právne úkony ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa najmä vtedy, ak vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak v dôsledku nich vzniknuté zmenšenie majetku má súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka, pričom ak by nebolo týchto úkonov, mohol by svoju pohľadávku z majetku dlžníka uspokojiť. K ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa teda nemôže dôjsť, ak dlžník vlastní napriek odporovanému právnemu úkonu a ďalším svojim dlhom taký majetok, ktorý stačí k tomu, aby sa z neho veriteľ uspokojil (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 2791/99 z 31. októbra 2000). Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že dlžníkove právne úkony</p>

ukracujú uspokojenie jeho pohľadávky, nesie veriteľ (rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 549/2001 z 22. januára 2002 a sp. zn. 30 Cdo 2435/2006 z 5. marca 2008).

Dôsledkom úspešného odporovania právneho úkonu je v zmysle citovaného ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka neúčinnosť tohto úkonu. Právnu neúčinnosť charakterizuje samotný zákon tak, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a ak to nie je dobre možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech. Právna neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu je neúčinnosťou relatívnou, t. j. táto neúčinnosť platí iba voči veriteľovi, ktorý sa úspešne domáhal odporovateľnosti právneho úkonu. Neúčinnosť právneho úkonu sa voči veriteľovi prejaví tak, že na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky možno vykonať exekúciu napr. predajom veci tak, ako by k zmene jej vlastníctva z dlžníka na iný subjekt (t. j. na žalovaného v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu) nebolo došlo. Ak to však nie je možné, napr. preto, že vec sa už nenachádza u žalovaného, priznáva zákon veriteľovi právo na náhradu voči tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech. Táto náhrada je limitovaná výškou prospechu, ktorý mal žalovaný z odporovateľného právneho úkonu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 44/2007 z 30. apríla 2007).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že súhlasiť možno len s názorom okresného súdu, že „rozhodnutie súdu, ktorým bolo odporovacej žalobe vyhovené, predstavuje podklad k tomu, aby sa veriteľ na základe exekučného titulu vydaného proti dlžníkovi mohol domáhať exekúcie postihnutím toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku voči osobe, v prospech ktorej bol právny úkon urobený“. Vo vzťahu k aplikácii § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka nie je napadnuté uznesenie okresného súdu presvedčivo odôvodnené, jeho tvrdenia sú vzájomne rozporné, čo v konečnom dôsledku zakladá jeho nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť. Súdnou exekúciu riadi exekučný súd, ktorý má dosah na zákonnosť vykonávanej exekúcie v rozsahu zabezpečujúcom pre oprávneného a povinného uplatnenie rovnakých práv a plnenie len zákonom ustanovených povinností. V súlade s Exekučným poriadkom preskúmanie postupu, resp. činnosti súdneho exekútora a kontrola zákonnosti a ústavnosti jeho postupu a rozhodnutí v exekučnom konaní patrí prioritne do právomoci všeobecného súdu, ktorý súdneho exekútora poveril vykonaním exekúcie. Z uvedeného dôvodu nemožno súhlasiť s tvrdením predsedu okresného súdu, že „pokiaľ teda došlo k exekúcii majetku vyššej hodnoty voči sťažovateľovi než vyplývala výkladom z § 42b Občianskeho zákonníka, čo pri samotnom výkone exekúcie už nebolo v kompetencii súdu... mal sťažovateľ k dispozícii iné právne prostriedky voči exekútorovi, ktoré v tomto prípade nie je súdu známe, či využil, ak mu konaním exekútora vznikla škoda (napr. náhrada škody voči exekútorovi príp. voči štátu)“. Okresný súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa nemožno hodnotiť inak ako prísne formalistický, odporujúci obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na uvedenom skutkovom základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a v spojení s nimi aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Z uvedených dôvodov ústavný súd napadnuté uznesenie okresného súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

	<p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Okresný súd Lučenec je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa v sume 325,42 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, IV. ÚS 292/04 IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09</p> <p>NS ČR sp. zn. 21 Cdo 2791/99 z 31. októbra 2000, sp. zn. 21 Cdo 549/2001 z 22. januára 2002 a sp. zn. 30 Cdo 2435/2006 z 5. marca 2008</p> <p>NS SR sp. zn. 4 Cdo 44/2007 z 30. apríla 2007</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>exekúcia-námietky</p> <p>exekúcia-exekučné konanie</p> <p>právny úkon-odporovateľnosť</p>

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 193/2018
populárny názov	pokuta znalcovi versus odmena znalca
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	22.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	Rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty i rozhodnutie o odmene znalca sú z hľadiska ich povahy a účelu rozdielnymi rozhodnutiami. Poriadková pokuta je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, v súdom určenej lehote splnené neboli, a táto nečinnosť v konaní nebola ospravedlnená včas a vážnymi dôvodmi. Rozhodnutie o znalečnom je svojou povahou rozhodnutím o odmene znalca, t. j. ide o rozhodnutie nesankčnej povahy. Kým rozhodnutie o poriadkovej pokute núti subjekt k splneniu si povinností, teda, aby znalecký posudok vôbec vypracoval a podal, rozhodnutie o znalečnom je odmenou za už vypracovaný znalecký posudok.
skutkový stav a základné fakty	V právnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 98/2012, predmetom ktorej bolo zaplatenie sumy 4 276,96 € s prísl., bol sťažovateľ uznesením okresného súdu č. k. 7 C 98/2012-82 z 2. apríla 2013 v spojení s uznesením č. k. 7 C 98/2012-108 z 9. apríla 2014 ustanovený za znalca. V zmysle týchto uznesení mal vypracovať znalecký posudok a podať ho okresnému súdu v lehote

	<p>60 dní od prevzatia spisu. Keďže s predložením znaleckého posudku bol v omeškani, okresný súd mu uznesením č. k. 7 C 98/2012 z 19. januára 2016 uložil poriadkovú pokutu vo výške 700 €.</p> <p>Následne okresný súd uznesením č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) priznal sťažovateľovi znalečné vo výške 309,64 €, t. j. znížil mu tarifnú odmenu o 2/3 z dôvodu oneskoreného predloženia znaleckého posudku. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením č. k. 8 Co 310/2017-231 z 27. októbra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil.</p> <p>Proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým rozhodol o znalečnom, a v nadväznosti na to i proti rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ nasmeroval svoju sťažnosť. Tvrdí, že zo strany všeobecných súdov bol potrestaný dvakrát za jedno a to isté pochybenie, čo považuje za mimoriadne nespravodlivé a s ohľadom na zásady trestania v právnom poriadku Slovenskej republiky i za absolútne nepripustné. Svoju myšlienku ďalej rozvádza, uvádzajúc, že prvýkrát mu bola uložená poriadková pokuta vo výške 700 € za nedodržanie lehoty na predloženie znaleckého posudku (uznesenie z 19. januára 2016) a druhýkrát bol potrestaný krátením tarifnej odmeny o 2/3. Z hľadiska zásad trestania poukazuje na analógiu s inými odvetviami právneho poriadku, najmä pokiaľ ide o správne trestanie.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017</p> <p>Napadnutým rozhodnutím je uznesenie okresného súdu č. k. 7C 98/2012-204 z 13. júla 2017. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd (v tomto prípade v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 310/2017), ktorý v prípade zistenia zásahu súdu prvej inštancie do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (či už svojím postupom alebo rozhodnutím) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.</p> <p>K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 310/2017-231 z 27. októbra 2017</p> <p>Ústavný súd v prvom rade uvádza, že rozhodovanie o trovách konania (t. j. i o znalečnom, ako to je v prípade sťažovateľa) je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je ratione materiae aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Európsky súd pre ľudské práva vo veci Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).</p> <p>Na druhej strane je potrebné uviesť, že rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom</p>

alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). K takýmto záverom však ústavný súd v prípade sťažovateľa nedospel.

Sťažovateľ v prospech svojho sťažnostného petitu prednáša v zásade dve námietky. Prvá námietka sa týka nesprávneho postupu všeobecných súdov, ktorého sa mali dopustiť konajúce súdy tým, že v rozpore so zásadami trestania ho sankcionovali za jeden skutok dvakrát (nepodanie znaleckého posudku a následne jeho oneskorené podanie). Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na analógiu s inými odvetvami právneho poriadku, najmä pokiaľ ide o správne trestanie, a zároveň vyčíta všeobecným súdom prílišný formalizmus pri výklade a aplikácii zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o znalcoch“). Druhá námietka smeruje proti odôvodneniu rozhodnutia krajského súdu, ktorému vyčíta to, že sa v ňom nezaoberal jeho argumentáciou, ktorú uplatnil v rámci podaného odvolania.

Ústavný súd sumarizuje, že uznesením č. k. 7 C 98/2012-82 z 2. apríla 2013 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie, sťažovateľa ustanovil za znalca a stanovil mu lehotu 60 dní na podanie znaleckého posudku. Následne okresný súd uznesením č. k. 7 C 98/2012-108 z 9. apríla 2014 zmenil znaleckú úlohu. Sťažovateľ prevzal súdny spis 5. júna 2014. Uznesením sp. zn. 7 C 98/2012 z 19. januára 2016 okresný súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 700 € z dôvodu opakovaného hrubého sťaženia postupu súdu v označenom konaní. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že už raz uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 300 € (uznesenie z 13. júla 2015). Následne 8. septembra 2015 vyzval sťažovateľa na predloženie vypracovaného znaleckého posudku pod následkom opakovaného uloženia poriadkovej pokuty. Sťažovateľ 14. októbra 2015 požiadal okresný súd o určenie novej lehoty na podanie znaleckého posudku do 31. októbra 2015. Ani v tejto lehote však znalecký posudok nepredložil a na výzvu okresného súdu zo 6. novembra 2015 nereagoval. Preto okresný súd pristúpil k opakovanému uloženiu poriadkovej pokuty.

Sťažovateľ podal znalecký posudok 6. júla 2017. Následne okresný súd uznesením č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017 priznal sťažovateľovi znalečné vo výške 309,64 €. Pri rozhodovaní o jeho výške aplikoval § 3 ods. 5 písm. b) zákona o znalcoch a znížil sťažovateľovi tarifnú odmenu o 2/3, vychádzajúc z toho, že znalecký posudok podal po viac ako troch rokoch od prevzatia spisu, teda oneskorene. Krajský súd napadnutým uznesením rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

Ústavný súd k tomu v prvom rade uvádza, že rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty i rozhodnutie o odmene znalca sú z hľadiska ich povahy a účelu rozdielnymi rozhodnutiami. Uznesenie o uložení poriadkovej pokuty bolo (vo veci dotýkajúcej sa sťažovateľa) vydané podľa § 53 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016). Vo všeobecnosti ide o procesnú sankciu, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, v súdom určenej lehote splnené neboli, a táto nečinnosť v konaní nebola ospravedlnená včas a vážnymi dôvodmi. Základným predpokladom pre vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania. Inými slovami, nespĺnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania, k čomu vo veci, v ktorej bol sťažovateľ ustanovený za znalca, nepochybne došlo. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu a iných subjektov (t. j. i znalcov) v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje alebo ak priebeh konania iným spôsobom sťažujú, predlžujú či dokonca maria. Ako vyplynulo z obsahu napadnutých rozhodnutí, uložením poriadkového opatrenia sa okresnému súdu podarilo dosiahnuť účel,

ktorý sledovalo, pretože sťažovateľ následne znalecký posudok podal.

Rozhodnutie o znalečnom je svojou povahou rozhodnutím o odmene znalca, t. j. ide o rozhodnutie nesankčnej povahy. Už len z toho dôvodu neobstojí tvrdenie sťažovateľa, že týmto rozhodnutím bol „potrestaný druhýkrát“, keďže sa ním netrestá ale odmeňuje. Okrem rozdielnosti v povahe a v účele oboch rozhodnutí je ďalším podstatným momentom to, že nešlo „o jeden a ten istý skutok“, ako sa to snaží ústavnému súdu predostrieť sťažovateľ. Kým rozhodnutie o poriadkovej pokute núti subjekt k splneniu si povinnosti, teda, aby znalecký posudok vôbec vypracoval a podal, rozhodnutie o znalečnom je odmenou za už vypracovaný znalecký posudok. Zjednodušene možno povedať, že ide o vzťah „donútenie“ verzus „odmena“. Skutočnosť, že odmena bola znížená, zohľadňovalo iba to, že znalecký posudok bol predložený oneskorene. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na zákon o znalcoch, ktorý dokonca umožňuje všeobecným súdom za určitých okolností odmenu znalcovi vôbec nepriznať. Konkrétne ide o § 3 ods. 5 písm. b) zákona o znalcoch, podľa ktorého sa tarifná odmena zníži alebo neprizná, ak znalec, tlmočník alebo prekladateľ vykonal úkon oneskorene, neúčelne alebo nekvalitne. Pokiaľ všeobecné súdy pristúpili „iba“ ku kráteniu (zníženiu) tarifnej odmeny sťažovateľa, postupovali v súlade s citovaným ustanovením zákona a takúto interpretáciu preto nemožno považovať za arbitrárnú či zjavne neodôvodnenú.

Na základe uvedených rozdielností neobstojí ani argumentácia sťažovateľa poukazujúca na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 SŽF 85/2011 z 29. novembra 2012. V prípade citovaného rozhodnutia totiž išlo o úplne odlišnú situáciu, keď správny orgán nesprávne rozširujúcim výkladom) vyložil zmysel právnej normy a jedným rozhodnutím uložil dve samostatné pokuty za jeden a ten istý skutok (jednočinný súbeh rôznorodý), pretože boli porušené dve právne povinnosti kvalifikované v dvoch ustanoveniach toho istého zákona, čo bolo v rozpore so zásadami správneho trestania. O takú situáciu však v prípade sťažovateľa rozhodne nešlo. Ani konštrukcia predkladaná sťažovateľom o tom, že „druhá sankcia môže byť uložená nanajvýš vo výške rozdielu medzi uplatneným znalečným a skôr uloženou pokutou“, nemá oporu v právnej úprave. Zohľadňovanie výšky poriadkovej pokuty uloženej znalcovi pri rozhodovaní o znalečnom vyznieva nelogicky a popiera nezávislosť oboch inštitútov z hľadiska účelu, ktorému slúžia. Sťažovateľovo tvrdenie o porušení jeho ústavných práv z týchto dôvodov sa ústavnému súdu javí ako zjavne neopodstatnené o to viac, ak prihliadne ku skutočnosti, že celú situáciu primárne vyvolal sám, tým, že si nespĺnil povinnosť vypracovať a podať znalecký posudok včas, čím predĺžil celkovú dĺžku súdneho konania a mohol tak zasiahnuť do ústavného práva samotných strán sporu na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti záveru všeobecných súdov o znalečnom, v rámci ktorého výšku odmeny znalca krátili o 2/3 s poukazom na to, že znalecký posudok podal po viac ako troch rokoch od prevzatia spisu, teda oneskorene. Na tom nemôže nič zmeniť ani uloženie poriadkového opatrenia, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, pretože práve poriadková pokuta zabezpečila, aby bol znalecký posudok vôbec podaný a aby sa vôbec mohlo pristúpiť k rozhodovaniu o odmene znalca. Z namietaného uznesenia krajského súdu tak nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Preto ústavný súd vyhodnotil prvú námietku sťažovateľa ako nedôvodnú.

Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, proti ktorému smeruje druhá námietka sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že ani túto nemožno považovať za dôvodnú. Krajský súd v napadnutom uznesení dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke týkajúcej sa odmeny znalca s poukazom na konkrétne okolnosti prípadu a na všetky pre vec podstatné otázky dal presvedčivé odpovede. Vysporiadal sa aj s námietkou údajného dvojnásobného potrestania sťažovateľa za rovnaké pochybenie a jeho

	<p>zdôvodnenie je napriek jeho stručnosti logické a správne. Okrem toho sa krajský súd vysporiadal aj s argumentami sťažovateľa uplatnenými v podanom odvolaní, ku ktorým uviedol: „Neobstojí ani námietka znalca, že súd riadne informoval o stave rozpracovania znaleckého posudku, pričom dôvody, ktoré uvádzal, boli súdom vždy uznané, a ani námietka, že okresný súd pri vydaní napadnutého uznesenie neprihliadol na nevyhnutnú rehabilitáciu, ktorá u neho trvala do 29.06.2016. Odvolací súd zo spisového materiálu zistil, že znalec informoval súd len o svojej práceneschopnosti, ktorá trvala do marca 2015. O rehabilitácii a ani o tom, že by táto mu znemožňovala podať znalecký posudok, súd neinformoval. Ani tvrdenie znalca, že súd vždy riadne informoval o rozpracovanosti znaleckého posudku nezodpovedá skutočnostiam a dôkazom tvoriacim obsah spisu. Nasvedčujú tomu závery súdu uvedené v odôvodnení uznesenia zo dňa 19.01.2016... o uložení poriadkovej pokuty znalcovi, na ktoré odôvodnenie odvolací súd odkazuje.“. Ani z argumentov prednesených v ústavnej sťažnosti nevyplýva nič, čo by posunulo prejednávajúcu vec do ústavnoprávnej roviny. Sťažnosť sťažovateľa je v podstate len jeho nesúhlasom s rozhodnutím všeobecných súdov. Možno preto konštatovať, že mu nebolo odopreté právo na súdnu ochranu a postup všeobecného súdu nevzbudzuje pochybnosti o jeho spravodlivosti.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	trovy konania-náklady konania znalec, znalecký posudok-súdny

spisová značka	III. ÚS 198/2018
populárny názov	časový aspekt v reštitučnom práve
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	22.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Časový aspekt v reštitučnom práve podmieňuje aj odlišnosť v pohľade na uplatňovanie reštitučných predpisov, ktoré nadobudli účinnosť krátko po spoločenských zmenách, ktoré k reštitúciám viedli, a tých predpisov reštitučného práva, ktoré boli prijaté s väčším časovým odstupom od novembra 1989. Zákon č. 161/2005 Z. z. nadobudol účinnosť 1. mája 2005, teda v šestnástom roku po skončení doby neslobody. Fakt, že sa dovtedy uplatňované reštitučné nároky určitého majetku nedotkli, nezanedbateľným spôsobom determinuje právnu istotu i požiadavku jej ochrany u subjektov, ktoré sú vlastníkami takéhoto majetku. Inak povedané, riešenie kolízie záujmu na náprave spáchaných krívd na jednej strane a záujmu na ochrane stability právnych vzťahov na strane druhej môže odôvodnene prisúdiť väčšiu váhu právnej istote v porovnaní s riešeniami, ktoré boli aktuálne začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia. Je potrebné si uvedomiť, že v období po roku 1989 mohlo dochádzať k viacnásobným prevodom reštituovateľného majetku, ktoré založili právnu istotu u vlastníkov nijak nezaťažených krívdami spáchanými v dobe neslobody.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa v konaní vedenom pred Okresným súdom Michalovce (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C 100/2011 domáhal proti mestu Michalovce,

vydania konkretizovaných nehnuteľností podľa zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z. z.“).

Okresný súd rozsudkom č. k. 5 C 100/2011-39 zo 7. januára 2013 žalobu sťažovateľa zamietol. Konštatoval, že „nehnuteľnosti o ktorých vydanie žalobca žiada z registra C KN jednoznačne vyplýva, že ide o zastavané plochy. Pokiaľ sa týka žalobcovho tvrdenia, že v zmysle § 2 mal zákonodarca na myslí tú skutočnosť, že sa vydávajú nehnuteľnosti, ktoré v čase odňatia tvorili poľnohospodársku pôdu súd nemôže sa stotožniť s týmto výkladom žalobcu, a to z toho dôvodu, že v § 2 jednoznačne uvádza, že vlastnícke právo sa vracia k nehnuteľným veciam, ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu (písm. a/). Vzhľadom na túto skutočnosť, keďže zákonodarca neuviedol, ktoré v čase odňatia tvorili, ale ktoré tvoria znamená, že v čase vydania musia spĺňať podmienku uvedenú v § 2 ods. 1 písm. a) až d).“.

Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Využívajúc systematický a logický výklad, argumentoval v prospech záveru, podľa ktorého „zák. č. 161/2005 Z. z. sa vzťahuje aj na nehnuteľné veci, ktoré v čase odňatia vlastníckeho práva sa na účely uvedené v § 2 ods. 1 užívali a mali takýto charakter, išlo o taký druh nehnuteľností“. Súčasne poukázal aj na opačný právny názor vyslovený v inom rozhodnutí krajského súdu (č. k. 2 Co 33/2010-148 z 3. júna 2010), ktoré sa týkalo obdobnej skutkovej a právnej situácie.

Krajský súd rozsudkom č. k. 2 Co 127/2013-62 z 27. februára 2014 prvostupňový rozsudok okresného súdu potvrdil. Stotožnil sa «v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti a k odvolaniu... udáva, že aj podľa odvolacieho súdu je rozhodujúce podľa § 2 zák. 161/2005 Z. z., akú nehnuteľnosť žiada navrhovateľ vydať. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona vlastnícke právo sa vracia k nehnuteľným veciam, ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu. V tomto prípade sa navrhovateľ nedomáha vydania poľnohospodárskej pôdy. Pozemky, ktorých vydania sa domáha žalobca sú uvedené v operáte „C“ katastra nehnuteľností ako zastavané plochy a nádvorí a iné plochy. V operáte teda nie je uvedené, že by išlo o poľnohospodársku pôdu, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti, lesný pôdny fond, prípadne podiely spoločnej nehnuteľnosti. Len k takýmto nehnuteľnostiam sa môže oprávnená osoba domáhať vydania podľa zákona 161/2005 Z. z.. Preto už odvolací súd ani neriešil otázku, ktoré nehnuteľnosti sa nevracajú v zmysle § 6 uvedeného zákona, pretože základnou podmienkou pre vydanie bolo určenie druhu pozemku ako poľnohospodárskej pôdy, čo sa v tomto prípade nestalo... ».

Sťažovateľ podal proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu i dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 14. októbra 2015 v konaní sp. zn. 5 Cdo 203/2014 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd svoje rozhodnutie založil na existencii vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v tom čase, konštatujúc nedostatočnosť odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu, ako aj nedoručenie vyjadrenia žalovanej protistrany k odvolaniu sťažovateľovi.

Po vrátení veci z najvyššieho súdu krajský súd opätovne prejednal odvolanie sťažovateľa a rozsudkom č. k. 2 Co 562/2015-103 z 20. októbra 2016 prvostupňový rozsudok okresného súdu znovu potvrdil. Krajský súd taktiež poukázal na vlastnú rozhodovaciu prax (rozhodnutia vo veciach sp. zn. 6 Co 122/2007 a sp. zn. 5 Co 44/2008) potvrdzujúcu interpretáciu a uplatňovanie zákona č. 161/2005 Z. z. preferované okresným súdom, a rozhodnutie v konaní sp. zn. 2 Co 33/2010 vyhodnotil ako také, v ktorom „jedná sa o výnimočne odlišný výklad... ktorým dvolací súd v tomto

	prípade nie je viazaný“.
z odôvodnenia	<p>Zásadnou sťažnostnou námietkou je sťažovateľova kritika výkladu § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z., z ktorého okresný súd i krajský súd pri rozhodovaní sporu vychádzali. Kým oba v jeho veci konajúce všeobecné sudy sa nechali inšpirovať prítomným časom („ktoré tvoria“) použitým v uvodzovacej vete k § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z., podľa sťažovateľa bolo potrebné prihliadať i na skutkový stav v čase odňatia sporných pozemkov, inak povedané na to, či tieto pozemky v čase odňatia (ne)tvorili poľnohospodársku pôdu. Sťažovateľova zásadná námietka má svojou podstatou povahu právnú. Ide o to, či je uvodzovacia veta k § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. potrebné vykladať doslovne a so zohľadnením použitého prítomného času (gramaticky), alebo je potrebné pristúpiť k extenzívnejšej interpretácii.</p> <p>Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu (III. ÚS 341/07, III. ÚS 212/2011).</p> <p>Zákon č. 161/2005 Z. z. patrí do skupiny reštitučných predpisov, ktorých uplatnenie má za cieľ obnoviť oprávneným osobám ich pôvodné vlastnícke vzťahy, prípadne poskytnúť náhradný pozemok alebo finančnú náhradu (III. ÚS 212/2010). Zmyslom reštitučného zákonodarstva vo všeobecnosti je ulahčiť oprávneným osobám dosiahnutie ich zápisu ako vlastníkov v katastrí nehnuteľností v (nepochybne častých) prípadoch, keď štát zneužívajúc svoje postavenie v dobe neslobody nedbal ani na platné právo (III. ÚS 373/2012).</p> <p>Na druhej strane reštitučné právo neposkytuje ochranu iba osobám, ktoré boli v období neslobody majetkovo (alebo aj inak) verejnou mocou poškodené. Jeho účelom, ktorý má k primárnemu cieľu podľa predchádzajúceho odseku komplementárnu povahu, je chrániť aj stabilitu existujúcich právnych vzťahov a prostredníctvom nej právnú istotu. Celé reštitučné právo je v podstate riešením kolízie medzi snahou zákonodarcu zmierniť minulé majetkové krivdy na jednej strane a záujmom stelesneným v zmenách funkčného využitia nehnuteľnosti po jej odňatí a v samotnom charaktere spôsobu jej využívania, na strane druhej. V tomto záujme je rovnako stelesnená i právna istota subjektov, ktoré vlastnícke právo k odňatému majetku nadobudli bez akejkoľvek priamej či nepriamej účasti na spáchaných krivdách.</p> <p>Vyváženie uvedených dvoch kolidujúcich záujmov je v prvom rade úlohou zákonodarcu, až sekundárne orgánov právo aplikujúcich. Reštitučné zákony, pravdaže, ponúkajú priestor pre využitie výkladu pri posudzovaní konkrétnych skutkových stavov. Orgány aplikácie práva sú v takých prípadoch taktiež povinné položiť na misky váh význam záujmov vyvažovaných reštitučným právom.</p> <p>Vo všeobecnosti sa pri interpretácii a uplatňovaní reštitučných predpisov uznáva a akceptuje výkladová extenzia, ak táto svedčí v prospech nositeľa reštitučného nároku. Pri uplatňovaní tohto poňatia však nepochybne musia existovať limity. Pri ich identifikácii zohráva podstatnú rolu aspekt časový. Nie je náhoda, že i zákonodarca do reštitučných zákonov zaviedol časové limity na uplatnenie reštitučných nárokov. Tento spôsob riešenia kolízie konštatovaných záujmov chránených reštitučným právom cieľi na ochranu právnej istoty.</p>

Časový aspekt v reštitučnom práve podľa názoru ústavného súdu podmieňuje aj odlišnosť v pohľade na uplatňovanie reštitučných predpisov, ktoré nadobudli účinnosť krátko po spoločenských zmenách, ktoré k reštitúciám viedli, a tých predpisov reštitučného práva, ktoré boli prijaté s väčším časovým odstupom od novembra 1989. Zákon č. 161/2005 Z. z. nadobudol účinnosť 1. mája 2005, teda v šestnástom roku po skončení doby neslobody. Fakt, že sa dovtedy uplatňované reštitučné nároky určitého majetku nedotkli, nezanedbateľným spôsobom determinuje právnu istotu i požiadavku jej ochrany u subjektov, ktoré sú vlastníkami takéhoto majetku. Inak povedané, riešenie kolízie záujmu na náprave spáchaných krivd na jednej strane a záujmu na ochrane stability právnych vzťahov na strane druhej môže odôvodnene prisúdiť väčšiu váhu právnej istote v porovnaní s riešeniami, ktoré boli aktuálne začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia. Je potrebné si uvedomiť, že v období po roku 1989 mohlo dochádzať k viacnásobným prevodom reštituovateľného majetku, ktoré založili právnu istotu u vlastníkov nijak nezaťažených krivdami spáchanými v dobe neslobody.

Ústavný súd úvahy obsiahnuté v predchádzajúcich odsekoch nepredoslal na účel formovania autoritatívneho a jediného správneho výkladového prístupu k uplatňovaniu zákona č. 161/2005 Z. z., ale výlučne preto, aby zdôvodnil svoje presvedčenie o ústavnej akceptovateľnosti prístupu okresného súdu i krajského súdu k posúdeniu sťažovateľom vzneseného reštitučného nároku. Zároveň tým ústavný súd odpovedá aj na doplnkovú sťažovateľovu argumentáciu, pri ktorej sa odvolal na aplikačnú a judikatórnu prax z obdobia uplatňovania reštitučných predpisov „prvej vlny“, začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia.

Okresný súd i krajský súd svojimi rozhodnutiami v sťažovateľovej veci uplatnili § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. spôsobom, ktorý je akceptovateľný z hľadísk gramatického a jazykového výkladu (použitý prítomný čas). No aplikačný prístup oboch všeobecných súdov je ústavne tolerovateľný aj zo zorného uhla požiadavky vyjadrenej v čl. 152 ods. 4 ústavy (ústavná konformita výkladu). Ústavný súd v ňom nezistil ignoranciu účelu reštitúcií a záujmov chránených reštitučnými predpismi, ani žiadne signály arbitrárnosti či neakceptovateľnej svojvôle, keďže postoj všeobecných súdov bol výsledkom uprednostnenia záujmu na ochrane právnej istoty a stability právnych vzťahov. Uvedený výsledok má (podľa odôvodnenia rozsudku okresného súdu i rozsudku krajského súdu) logický podklad. Logika je tu okrem iného determinovaná aj podobou dôkaznej iniciatívy sťažovateľa v danej veci, v ktorej dôkazné bremeno primárne zaťažuje práve žalobcu. Sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu dôkaznú stránku namietal iba vo vzťahu k aplikovateľnosti § 6 písm. b) zákona č. 161/2005 Z. z. na jeho prípad (geometrické plány Ing. B. z roku 1995).

Primárnym dôvodom zamietnutia žaloby sťažovateľa však bolo práve nenaplnenie hypotézy zakotvenej v § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. Zo systematických aplikačných súvislostí § 2 ods. 1 a § 6 zákona č. 161/2005 Z. z. vyplýva, že skúmanie podmienok na použitie § 6 zákona č. 161/2005 Z. z. prichádza do úvahy až vtedy, ak sú všetky ostatné podmienky uplatneného reštitučného nároku splnené. Inými slovami, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že požadované nehnuteľnosti nemožno vydať, pretože nie sú splnené podmienky podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z., potom ostáva bez právneho významu skúmať skutkovo a právne, či také nehnuteľnosti nespádajú pod niektorú z kategórií vymenovaných v § 6 zákona č. 161/2005 Z. z.

Zo sťažnosti a ani z jej príloh ale nevyplýva, že by sťažovateľ v odvolaní obhajoval aplikovateľnosť § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. prostredníctvom konkrétnej dôkaznej iniciatívy. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu ani z odôvodnenia rozsudku krajského súdu ústavný súd nepovažuje za preukázané, že by sťažovateľ prednášal akékoľvek dôkazné návrhy na podporu záveru, podľa ktorého by dotknuté pozemky boli poľnohospodárskou pôdou podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. Jeho dôkazná iniciatíva sa zamerala výlučne na problematiku použiteľnosti § 6 písm. b) zákona č. 161/2005 Z. z. Sám v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku uviedol, že „žalobcom predložené

	<p>geometrické plány (neoverené) vyhotovené ešte v roku 1995 graficky aj výmerou odčleňovali pozemky ktoré sú a ktoré nie sú zastavané. Žalobca uplatňoval vydanie tej časti pozemkov, ktoré neboli zastavané žiadnou stavbou, najmä ostatné plochy a trval na tom, aby sa k tejto skutočnosti žalovaný konkrétne vyjadril, ktorá parcela a akou stavbou je zastavaná, ktorá by podľa § 6 písm. b) zák. č. 161/2005 Z. z. bránila vydaniu.“. Ani v sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ neuviedol, že by v konaní navrhoval dôkazy na preukázanie poľnohospodárskeho charakteru sporných pozemkov. V prostredí takejto pasivity je prirodzené, že okresný súd (i krajský súd) nedisponovali žiadnymi skutkovými zisteniami pre právny záver odlišný od toho, ktorý nakoniec pojali za základ svojich rozhodnutí.</p> <p>Hlavným účelom prieskumu napadnutého odvolacieho rozsudku krajského súdu nebolo dať jednoznačnú, jedinú správnu a pre každý prípad použiteľnú odpoveď na otázku výkladu uvodzovacej vety v § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. („ktoré tvoria“). Účelom konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je poskytnúť účinnú ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa. V reáliách súdnej veci to znamená povinnosť ústavného súdu ustáliť, či všeobecné súdy uplatnením legálnych zásad ovládajúcich civilné sporové konanie vyhodnotili právne a skutkové okolnosti sťažovateľovej kauzy spôsobom, ktorý (ne)vykazuje známky nedovolennej svojvôle v intenzite atakujúcej základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd s ohľadom na argumentáciu prednesenú v odôvodnení tohto uznesenia žiadne takéto signály v napadnutom rozsudku krajského súdu nezistil. Hodno tu podotknúť, že krajský súd bol oprávnený vykladať § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. a uplatniť ho len v skutkových okolnostiach ustálených realizovaným dokazovaním, v ktorom dôkazná povinnosť zaťažovala primárne sťažovateľa ako žalobcu.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces pôda, pôdny fond-vydanie poľnohospodárskej pôdy reštitúcia-podmienky reštitúcia-reštitučné zákonodárstvo výklad (interpretácia)-gramatický (jazykový)</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.